

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Turun Saariston ammattikuvataiteen kenttä

Kartoitus ja kehittämissuhteet

Susanna Ilmonen

Kulttuurituotannon koulutusohjelma (240 op)

4 / 2016

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Susanna Ilmonen	Sivumäärä 41 ja 22 liitesivua
Työn nimi Turun saariston ammattikuvataiteen kentän kartoitus ja kehitys	
Ohjaava opettaja Minna Hautio	
Työn tilaaja: Taiteen edistämiskeskuksen Lounais-Suomen aluetoimipiste	
Tiivistelmä Opinnäytetyö Turun saariston ammattikuvataiteen kentästä toteutettiin Taiteen edistämiskeskuksen Lounais-Suomen aluetoimipisteen kanssa yhteistyössä. Opinnäytetyön tavoite oli kartoittaa saaristossa toimivat ammattitaiteilijat sekä kuvataidekentän toimijat, verkostot ja kehitystarpeet. Opinnäytetyössä kartoitettiin Paraisten kunnan ja Kemiön kunnan saaristoalueilla toimivia ammattikuvataiteilijoita ja muita alan toimijoita. Kartoitus keskittyi sekä toimijoiden ja taiteilijoiden sekä muodostuneiden verkostojen löytämiseen saaristosta että heidän tarpeidensa kartoittamiseen saariston työolosuhteita ajatellen. Tavoitteena ei ollut ratkaista kaikkia ongelmia, vaan kehittää yksinkertaisia työkaluja, joiden avulla kuvataiteiden kenttä saaristossa voisi nostaa omaa työtään esille ja verkostoitua. Opinnäytetyössä pureuduttiin taiteilijoiden työtä vaikeuttaviin asioihin, kuten palveluiden aikaisesta sulkeutumisesta johtuvaan ihmiskatoon syyskauden alkaessa sekä ympärivuotisuuden epätasapainoon. Yhteenvedona pohdittiin haastatteluisia esille tulleita asioita, kuten verkostoitumiseen liittyviä haasteita. Saaristo ei ole valtakunnallisten taidekeskittymien, kuten Helsingin tai Turun taidekenttien, keskiössä, jonka vuoksi sinne on kehittynyt pieniä yhteisöitä. Nämä yhteisöt eivät kuitenkaan juuri kommunikoi keskenään. Opinnäytetyön aikana löydettyihin tarpeisiin kehitettiin kaksi konseptia, joiden avulla saariston taidekentän profiilia voitaisiin erottaa käsityöläisyyden ammattikentästä, auttaa taiteilijoita verkostoitumaan keskenään sekä valtakunnallisesti kuvataiteen toimijoiden kanssa sekä joiden avulla taiteilijat voisivat markkinoida omaa työtään yleisölle. Nämä konseptit ovat Korpoström Saaristokeskuksen alle perustettava Taiteilijaverkosto, joka olisi internetissä toimiva foorumi saariston ammattikuvataiteilijoille sekä valtakunnallisesti kaikille visuaalisten taiteiden toimijoille. Taiteilijaverkoston alla käynnistettäisiin myös Taidereitti, joka olisi elämyksellinen taidematkailukohde saaristossa. Reitti olisi staattinen, internetissä esitetty fyysinen tie, jonka varrelle saariston taidekentän toimijat ja taiteilijat tuovat oma-aloitteisesti sisältöä. Tavoite reitille olisi motivoida taidekenttää tuottamaan omalle asuinalueelleen taidesisältöä ja esitellä Turunmaan saaristoalueen ammattikuvataiteen kenttää pienoismalli-tyylisesti. Ammattikentälle opinnäytetyö antaa välineitä ja vinkkejä projektien sekä hankkeiden toteutukseen saaristoalueilla. Epätasaisesti jakautuneen ”vuodenaikojen käytön” vuoksi saaristo kaipaakin tuotantoja syksyn, talven sekä kevään piristämiseksi. Rahoituksesta tai tapahtumista ei kesäsesongin ulkopuolella ole juurikaan kilpailua, joten projekteille ja hankkeille saaristo tarjoaa tilan kasvaa ja kehittyä. Opinnäytetyön liitteenä ovat Taiteilijaverkoston toimintasuunnitelma, Taidereitin projektisuunnitelma, saariston visuaalisten taiteiden kentän kartoituksen tuloksena syntynyt kartta sekä haastattelurunko, jota käytin pohjana keskusteluille saariston ammattitaiteilijoiden ja taiteen alan toimijoiden kanssa.	
Asiasanat Kuvataide, saaristo, taiteilijat	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme in Cultural Management

ABSTRACT

Author Susanna Ilmonen	Number of Pages 42
Title Visual Art Branch in the Archipelago of Turku	
Supervisor(s) Henri Terho, Hannele Romppanen	
Subscriber and/or Mentor Minna Hautio	
Abstract This thesis explores the professional visual arts branch in the Archipelago of Turku. It was done in collaboration with the Art Promotion Center Finland, The Regional Office of Southwest Finland. The primary goal was to map all the artists, other art professionals and existing networks/communities on the visual arts branch in the Archipelago area. The thesis focused on mapping the artists and other art professionals on the Archipelago area of Parainen and Kemiö. The purpose of the mapping was to discover the need of the art professionals and their communities from the Archipelago in order to improve their working conditions. The goal was not to solve all of the problems, but to discover a few simple tools for the art-branch to showcase their work, gather more visibility and create more networks. The thesis concentrated on the issues that make the working conditions of visual artists more difficult, such as the closing time of services due to the end of tourist season and imbalance within the year. This thesis investigates how seasonal changes and geographic problems within the area effect the art-branch. Based on the analysis of the interviews of this thesis, the mapping of possible needs was conducted and issues, such as networking challenges became a development target. The Archipelago is not in the center of art-field in general and that is why there are many smaller communities that do not communicate with each other. Based on the things that was found during the research, two concepts were developed that will help the art-branch in the Archipelago to detach itself from crafting, help with networking Nationally and market their own work to the public. These concepts will be founded under the Archipelago Center of Korpoström. The Artists' network will be an online forum for artists in the Archipelago and art professionals Nationally. The Artists' network will be the organizer of the other concept called The Art-Route. Furthermore, this will work online and also become an art travel target in Kemiö and Parainen. Artists will bring the content to the route and the goal is to motivate the branch to create, market and develop the art-branch of Archipelago. The Art-Route will be a smaller model of the art-branch of Archipelago.. The thesis will provide tools and tips for the professional field to create projects in the Archipelago area. The unevenly divided "use of seasons" has created a need for productions during autumn, winter and spring. There is not much competition of funding or events outside summer, so projects have room to grow and develop. The attachments of the thesis are the project plans for the Artists network and Art-Route, the map that was created as a result of the mapping and the interview conducted in the field.	
Keywords Archipelago, Artist, Visual Art	

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	5
2 TAIKEN ROOLI JA OPINNÄYTETYÖN TOIMINTA-ALUE	7
3 SAARISTON KUVATAIDEKENTTÄ	8
3.1 Ammattikuvataiteilija	8
3.2 Taidekenttä	10
3.4 Turun saaristosta	12
4 MENETELMÄT	15
4.1 Haastattelut ja kysely	16
4.2 Benchmarkkaus (CAA ja AIA)	17
4.3 Kartoitus	19
4.4 Ideointimenetelmät	20
5 SAARISTON AMMATTIKUVATAITEEN KENTÄN KARTOITUS	21
5.1 Johtopäätökset	21
5.2 Yhteenveto	27
6 TAITEILIJAVERKOSTO: VERKOSTOITUMISTYÖKALU TAITEILJOILLE	29
6.1 Mitä taiteilijaverkoston toiminta pitäisi sisällään?	29
6.2 Miksi taiteilijaverkosto vastaisi tarpeisiin?	30
6.3 Miten taiteilijaverkostoa lähdetään toteuttamaan?	31
7. TAIDEREITTI: NÄKYVYYTTÄ EDISTÄVÄ TYÖKALU	32
8 OPINNÄYTETYÖN HYÖTY KULTTUURITUOTANNON KENTÄLLE	36
8.1. Kartoituksen hyöty	36
8.2 Taiteilijaverkoston hyöty kulttuurikentälle	37
8.3 Taidereitin hyöty	38
LÄHTEET	40
LIITTEET	42

1. JOHDANTO

Turun saariston alueella toimii useita kuvataiteen alan ammattilaisia. Opinnäytetyöni tavoitteena oli kartoittaa näiden ammattikuvataiteen tekijöiden toiminta-alueet ja alat sekä heidän tarpeensa kuvataiteilijan työn helpottamiseksi ja koko saariston kuvataiteen kentän kehittämiseksi. Taiteen edistämiskeskuksen Lounais-Suomen aluetoimipisteen kanssa yhteistyössä kartoitin Kemiön ja Paraisten kuvataiteiden ammattikenttää ja kentän tarpeita sekä toiveita. Taiteen edistämiskeskuksen Lounais-Suomen aluetoimipisteen näkökulma oli saada ajankohtainen kuva saariston ammattikuvataiteen kentän sisällä toimivista verkostoista ja kehittämistarpeista. Omat tavoitteeni opinnäytetyöltä oli myös tuottaa kehitysehdotuksia saariston sisäisen toiminnan ja profiloitumisen edistämiseksi ammattitaidekentällä, mutta niin että toiminta lähtisi saariston kuvataiteen kentän sisältä. Opinnäytetyössäni pyrin myös löytämään ratkaisumalleja, joilla ammattikuvataiteen kenttä saataisiin yhtenäisemmäksi sekä tuottamaan taiteen alan projekteja omalla painollaan. Pyrkimyksenä ei ollut puuttua taiteilijoiden työn sisältöön vaan tarjota ehdotuksia työkaluista, jotka nostaisivat saaristoalueen ammattikuvataiteen profiilia korkeammalle ja houkuttelisivat kävijöitä tutustumaan ammattikuvataiteilijoiden tuotantoon saaristossa.

Opinnäytetyössä tutkin millaisia toimintoja saaristossa voitaisiin ottaa käyttöön myös muiden vuodenaikojen elävöittämiseksi ja ammattitaidekentän esiintuomiseksi yleisölle. Haastatteleamalla saaristossa asuvia ja työskenteleviä taiteilijoita pyrin hahmottamaan saariston kuvataiteen kentän tilannetta sisältäpäin. Samalla tein kartoitusta toimijoiden määrästä, sijainnista ja toimintakentästä kokonaisvaltaisemmalla tasolla. Opinnäytetyön aikana kartoitin ammattikuvataiteen kentän toimijoita ja työstin kokonaisuuden, johon on merkitty toimijoiden yhteystiedot, yhteyshenkilö ja toiminnankuvaus. Kartalle on merkitty saariston kuvataiteilijat ja muut toimijat esimerkiksi residenssit ja näyttelytilat. Tavoitteenani oli luoda kokonaisvaltainen kuvaus saariston ammattikuvataiteen kentästä Turun saaristossa ja pyrkiä antamaan taiteilijoille ratkaisumalleja mahdollisista työkaluista kentän kehittämiseksi.

Opinnäytetyössä pyrkimyksenäni oli lisäksi luoda ympärivuotisen taidematkailun edistämisen ehdotuksia saaristoon ja auttaa taiteilijoita ja taidetoimijoita nostamaan Turun saariston kuvataidekenttää kokonaisvaltaisemmassa mittakaavassa yleisön tietoisuuteen yksittäisten toimijoiden auttamisen lisäksi. Aktiivisuuden kehittäminen ja kattava kartoitus tarjoaa myös mahdollisuuden tehdä kentän toimijat toisistaan paremmin tietoisiksi ja parantaa saariston sisäistä kommunikaatiota kokonaisvaltaisuuden lisäämiseksi

Pyrin kehittämään ratkaisumalleja, joilla taiteilijoiden työskentelyä maantieteellisistä ongelmista ja saariston elämänrytmin rakentumisesta kesäsesongin ympärille huolimatta, voitaisiin helpottaa ja taiteilijat tulisivat myös muille alan toimijoille helpommin tavoitettavaksi. Tehdyn työn aikana kartoitin kuvataiteiden kentällä toimivia taiteilijoita ja muita ammattilaisia haastatteluiden, internethaun sekä verkostojen avulla. Haastatteluiden pohjalta tein mahdollisten tarpeiden kartoitusta ja työstin yhteenvedon kehittämisalueista.

Tutkimuksessani keskityin tehdyn kartoitustyön päätteeksi konseptisuunnitteluun. Konsepteja suunnittelin lopulta kaksi ja ne vastaavat molemmat kartoituksessa löytyneisiin tarpeisiin. Taiteilijaverkosto voisi antaa välineen tiedonkulun helpottamiseen ja Taidereitti antaisi mahdollisuuden taiteilijoiden omien projektien esilletuontiin. Taike ei osallistunut konseptointiin vaan perustin ratkaisumallien luomisen omaan analyysiini.

Opinnäytetyössä verkostoitumisen, viestinnän ja taiteilijoiden työn helpottamisen ehdotukseksi kehitin Taiteilijaverkosto-konseptin. Ympärivuotisen saariston taidematkailun ehdotus on Taiteilijaverkoston toiminnan alle luotava Taidereitti. Molempien konseptien lyhyet esittelyt löytyvät opinnäytetyön loppupuolelta ja opinnäytetyön liitteenä ovat molempien projektisuunnitelmat. Opinnäytetyö syvensi myös aiemmin toteutettua konseptisuunnitelmaa Taidereitistä. Taidereitin konseptointi keskittyi suunnittelemaan ja innovoimaan Taidereitin sisältöä ja opinnäytetyö syvensi tuota suunnitelmaa lähemmäs konkreettista toteutusta. Projekti-suunnitelma Taidereitille on opinnäytetyön liitteenä ja opinnäytetyössä reitti on esitelty pääpiirteissään.

2 TAIKEN ROOLI JA OPINNÄYTETYÖN TOIMINTA-ALUE

Opinnäytetyön yhteistyötahona on Taiteen edistämiskeskuksen Lounais-Suomen aluetoimipiste. Toimipiste sijaitsee Turun keskustassa Linnankadulla ja opinnäytetyösopimus on kirjoitettu erityisasiantuntija Henri Terhon kanssa. Läänintaiteilija Hannele Romppanen on toiminut yhteyshenkilönäni ja ohjaajanani opinnäytetyön aikana.

”Taiteen edistämiskeskus (Taike) on taiteen edistämisen asiantuntija- ja palveluvirasto. Taike ja sen yhteydessä olevat taidetoimikunnat ja lautakunnat jakavat apurahoja ammattitaiteilijoille ja avustuksia taiteen alan yhteisöille – Taike toimii opetus- ja kulttuuriministeriön tulohajauksessa, ja jatkaa vuonna 1968 perustetun Taiteen keskustoimikunnan toimintaa” (Taiteen edistämiskeskus 2016a.)

Yhteistyössä Taike ei osallistunut opinnäytetyöhön muuta kuin ohjaavana tahona. Pidimme läänintaiteilija Hannele Romppasen kanssa tasaisin väliajoin keskusteluhetkiä työn etenemisestä ja hän antoi minulle ohjaavia suuntaviivoja opinnäytetyön aikana. Asiantuntijana läänintaiteilija antoi näkökulmaa ja suuntaa myös konseptikehitykselle, jota opinnäytetyössäni tein. Taiteen edistämiskeskuksen Lounais-Suomen aluetoimipisteelle toiveena oli hahmottaa saariston sisäistä dynamiikkaa eli siellä toimivien verkostojen nykytilaa ja kehitystarpeita. Taike toimi tukevana tahona opinnäytetyössä, mutta ei ole osallisena kehitysehdotuksissa tai kartoituksessa.

Opinnäytetyön toiminta-alueena on Turunmaan saaristoalueella sijaitsevat Kemion kunta ja Paraisten saaristokaupunki. Saaristo on alueena paljon laajempi, mutta rajaus tehtiin hallittavuuden vuoksi. Koko saaristoalueen kuvataidekentän kartoittaminen olisi ollut opinnäytetyöksi liian laaja. Toiminta-alueena saaristo on mielenkiintoinen ja haastava niin maantieteellisten, ajankäytöllisten kuin paikallisväestön juurtuneiden tapojen vuoksi. Saariston luonto on poikkeavaa ja taiteellista työskentelyä sekä projekteja ajatellen se on uniikki asuinalue ja ympäristö, jonka koko potentiaali menee tällä hetkellä alueellisesti ja ajallisesti hukkaan.

Saaristoa voitaisiin katsoa omana ”osavaltionaan” Suomessa. Alueen ympäristölliset sekä maantieteellinen pirstaleisuus antavat saaristolle ja sen asukkaille yksilöllisen leiman. Pohdin lyhyesti opinnäytetyössäni myös yhteiskunnan asettamia haasteita saaristoa alueellisesti ajatellen, sillä esimerkiksi koulujen aloitusajat rytmittävät saariston vuosittaista eloa. Lomakausina liikenne saaristossa vilkastuu ja palvelut pelaavat. Tämän asian havaitsee vaikka tarkastelemalla saariston rengastien kotisivuja ja sieltä löytyvien tapahtumien ym. palveluiden ajankohdista. Vaikka saariston iso rengastie on avoinna ympärivuotisesti, on kysymys vain liikenteestä. Pieni rengastie on käytössä vain 20.5-4.9. välisenä aikana. (Saariston rengastie 2016)

3 SAARISTON KUVATAIDEKENTTÄ

Kuka on ammattikuvataiteilija ja kuinka ammattilaisuus kuvataiteissa voidaan määritellä? Mikä on kuvataidekenttä ja mitä se pitää sisällään? Lisäksi selvitän taiteilijan työhön ja työolosuhteisiin liittyviä termejä sekä avaan taiteilijan työnkuvaa. Turun saariston kuvataidekentästä ei ole aiemmin julkaistuja tutkimuksia.

3.1 Ammattikuvataiteilija

Kuka on ammattikuvataiteilija ja kuinka ammattikuvataiteilija voidaan määritellä. Mitkä asiat tekevät kuvataiteilijasta ammattilaisen taiteen kentän silmissä? Ensimmäinen olennainen määritelmä ammattilaisuudelle on tutkinto alalta. Vappu Lepistö kertoo tutkimuksessaan Kuvataiteilija taidemaailmassa (1991) taiteilijoiden kokevan koulutusajan *etsikkoajaksi*. Etsikkoaikaa voitaisiin kuvata eräänlaisena identiteettikriisinä jolloin taiteilija vielä hakee omaa paikkaansa taiteen kentällä ulkoisten paineiden ollessa kovat. Suomessa tutkintoon johtavaa koulutusta tarjoavat yliopistot ja korkeakoulut mm. Turun taideakatemia, Helsingin Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu, Satakunnan ammattikorkeakoulu, Saimaan ammattikorkeakoulu sekä Lapin yliopisto (Herranen, Houni & Karttunen 2013). Haastattelemani taiteilijat ovat löytäneet vuosien mittaan oman ”ottelulajinsa” kuvataiteiden kentällä.

Taiteilijaseurojen olemassaolo on ensisijaisen tärkeää ammattitaiteilijalle, sillä seuran jäsenyys helpottaa uran etenemistä ja se on pääasiallisesti edunvalvontaa ylläpitävä ”ammattiliitto” taiteilijalle. Residenssit ottavat seuran jäsenen residenssikaudelle helpommin ja apurahojen saanti helpottuu. Taiteilijaseuran jäsenyys on ytimessä ammattitaiteilijan määritelmässä myös sen vuoksi, että se on tae ammattimaisuudesta eli se osoittaa taiteilijan osaamisen.

”Liittojen jäseniksi hyväksytään pääsääntöisesti vain taidekorkeakoulusta valmistuneita tai muutoin erityiset taiteelliset näyttönsä antaneita henkilöitä (ks. Rensujeff 2003, 102-103). Suomen taiteilijaseuraan kuuluu mainittujen henkilöjäsenjärjestöjen ohella paikallisia taiteilijaseuroja edustava Suomen kuvataidejärjestöjen liitto.” (Rautiainen 2012, 13)

Taiken julkaisemassa tutkimuksessa 2010 yksi ammattitaiteilijan määritelmistä on myös apurahan saanti, sillä apurahoja myönnetään yleisesti vain ammattikuvataiteilijoille (Rensujeff 2014, 19).

”...valtion yksittäisille taiteilijoille tai taiteilijaryhmille myönnetyt apurahat on tarkoitettu ensisijaisesti ammattitaiteilijoille, ei harrastajille. Näin ollen ne henkilöt, joille apuraha on myönnetty, voidaan katsoa ammattitaiteilijoiksi. (Rensujeff 2014, 19)”

Taiteilijan tulonmuodostus

Kaija Rensujeff on tutkinut taiteilijan tulonmuodostusta tutkimuksessaan Taiteilijan asema 2010 (2014). Taiteilijan työtulot muodostuvat useasta eri osasta ja kaikista töistä ei välttämättä saa palkkaa. Tulot eivät myöskään osu samalle kalenterivuodelle. Näitä tuloja olivat mm. tekijänoikeustulot, teosmyyntitulot ja rojaltit. Tärkeimpiä tulonlähteitä kuvataiteilijoille ovat Rensujeffin mukaan muu taiteelliseen työhön liittyvä työ ja apurahat (2014, 95.) Rensujeff esittelee kaavion taiteilijoiden tulonmuodostuksesta, joka on tehty tutkimuksessa toteutetun kyselyn pohjalta. Sen mukaan kuvataiteilijan työstä 19% muodostuu apurahoista, 20% tulee taiteelliseen työhön liittyvästä työstä, 19% varsinaisesta taiteellisesta työstä ja jopa 25% tuloista tulee muusta työstä (Rensujeff 2014, 96.)

3.2 Taidekenttä

Opinnäytetyössäni olen paljon tekemisissä kuvataiteen tekijöiden ja toimijoiden kanssa ja koen tärkeäksi ymmärtää heidän työnsä syvempää, analyttistä ja historiallista puolta. Kuratoinnista, näyttelyistä, taiteen sisällöstä tai sen tuottamisesta on omasta katsontakannastani täysin mahdotonta puhua, ellei ymmärrä taiteen kentän pelisääntöjä sekä niitä ehtoja joilla taiteilija työskentelee. Omasta mielestäni myös taiteen sisällöllinen ymmärtäminen on tärkeää, sillä ilman sitä on vaikea todella ymmärtää taiteilijan työn sisältöä ja luovaa prosessia, jota taiteen tekeminen vaatii.

Taidekenttä käsityksenä on laaja ja opinnäytetyössäni puhuessani taidekentästä tarkoitan Turunmaan saaristoalueen taiteilijoista ja taiteen alalla toimivista muista ammattilaisista esim. residenssi- ja toiminnanohjaajista. Taiteilijan suhde kuvataiteen kenttään perustuu aina instituutioihin, taiteen välitysportaaseen ja vastaanottoon. Lepistön mukaan ammattikuvataiteen kentällä menestyminen edellyttää taidemaailman suuntausten ja intressien sisäistämistä sekä hallintaa. Suhteessa taiteen kenttään taiteilija vahvistaa omaa ammattilaisuuttaan ja luo oman asemansa kuvataiteilijana. Ilman taidekenttää ei olisi taiteilijankaan mahdollista edetä urallaan ja ilman taiteilijaa ei olisi taidekenttää (Lepistö 1991, 24.)

Taiteen kentällä taiteilijan lisäksi toimivat taiteen instituutiot, väliporras ja media. Taiteen väliportaasta puhuttaessa tarkoitetaan esimerkiksi kuvataiteen kulttuurituottajia eli tässä tapauksessa minun roolini on toimia väliportaassa taidekentällä. Instituutioita ovat taiteen koulutusalan instituutit, museot, galleriat, Taiteen edistämiskeskus, kulttuurikeskukset ja muut hallinnolliset laitokset sekä virat; esimerkiksi. Läänintaiteilija, Opetus- ja kulttuuriministeri jne. Myös kuraattorit voidaan katsoa instituutioihin kuuluvaksi. Kuraattori on taiteen kentän ammattilainen, joka kokoaa taiteellisen sisällön esimerkiksi näyttelykokonaisuudeksi (Westerholm 2011).

Median ja kuvataiteen suhde on monimuotoinen ja näkyvä. Sen lisäksi, että mediassa on valtavasti kuvaa esillä, on mediasta myös tullut yksi taiteen näkyvyyden

ja levittämisen tärkeimpiä työvälineitä. Internetin välityksellä voidaan tuoda tuoksi taiteilijoita ympäri maailman ja koko taidekentän globalisoituminen on levinnyt median vaikutuksen ansiosta. Media toimii kommunikaatiovälineenä ja verkostojen mahdollistajana taiteen kentällä 2010-luvulla. (Heinonen 2014, 223-229.) Haluan ottaa huomioon mediassa olevan visuaalisen läsnäolon näkökulmaa Taiteilijaverkostoa suunnitellessani. Markkinointiväyliä sekä tiedottamista ajatellen, on visuaalinen näyttävyys tärkeää etenkin kuvataiteiden toimintaa tai tapahtumia tuottaessa.

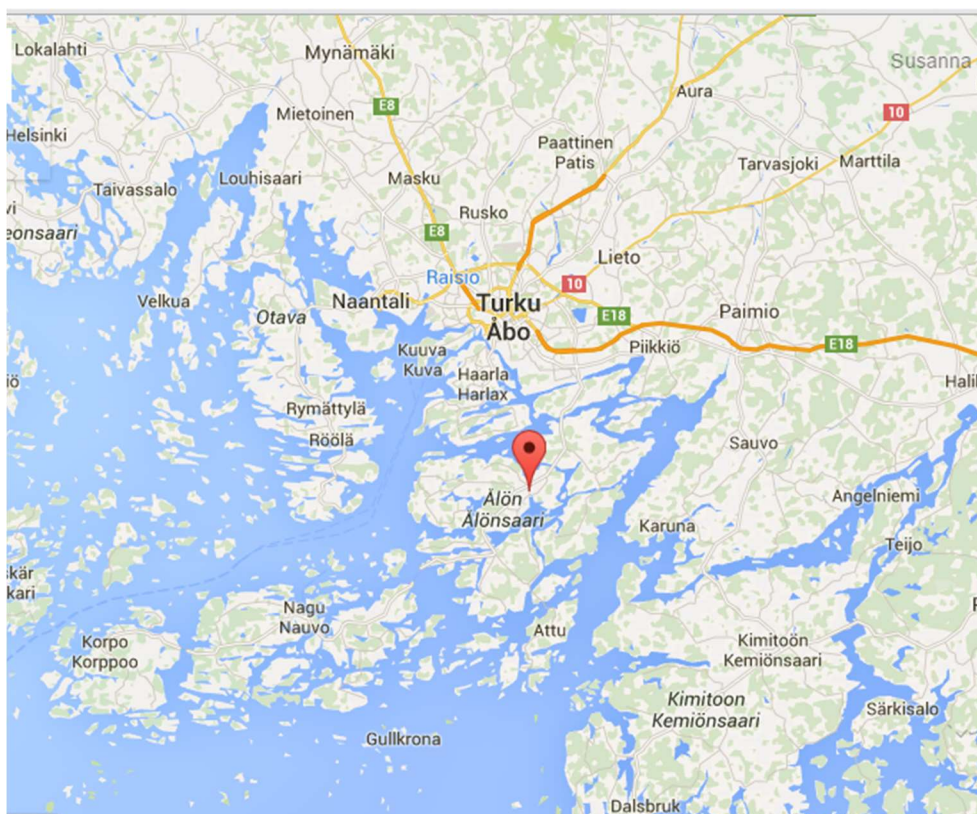
Saaristossa tärkeinä instituutioina näyttäytyvät myös rahoittajat, sillä he mahdollistavat kaiken saaristossa tapahtuvan kulttuuritoiminnan, myös kuvataiteen projektit. Suurimpia rahoittajia saaristossa ovat Svenska Kulturfonden ja Kunstsamfundet. Svenska Kulturfondenin toiminnan ytimessä ovat ruotsinkielisen kulttuurin, koulutuksen ja toiminnan tukeminen sekä ruotsinkielisten alueiden tukeminen Suomessa (Svenska Kulturfonden 2016). Kunstsamfundet on Amos Andersonin vuonna 1940 perustama rahasto, joka pyrkii edistämään suomenruotsalaista kulttuuri- ja taidetoimintaa (Kunstsamfundet 2016).

Ympäristötaide

Turun saaristosta on löydettävissä edesmenneiden hankkeiden ja projektien saralla ympäristötaidetta ja tulen siitä puhumaan opinnäytetyössä tarkemmin. Ympäristötaide on julkisen tilan taidetta, joka on toteutettu rakennettuun tai luonnonympäristöön. Ympäristötaide hyödyntää monia eri taiteen elementtejä ja se voi olla esimerkiksi itsenäinen veistos tai tapahtuma (Taiteen edistämiskeskus 2016b.) Ympäristötaidetta saaristossa löytyy esimerkiksi Paljasjalkapolulta, joka on Korppoosta löytyvä ympäristötaiteen ja paikkasidonnan taiteen tapahtuma. Paljasjalkapolku tarjoaa mahdollisuuden tutustua saariston luontoon ja taiteeseen, joka on toteutettu luonnon ehdoilla (Barfotastigen 2015.)

3.4 Turun saaristosta

Turun saaristo opinnäytetyön kohteena on hankala maantieteellisen rakenteensa vuoksi. Saaristoon kuuluu yli 20 000 saarta ja luotoa. Turunmaan saaristo koostuu Paraisten kaupungista sekä Kemiönsaaren kunnasta. Paraisten kaupunkiin kuuluvat kunta-alueet Houtskär, Iniö, Korppoo, Nauvo sekä Parainen. Kemiönsaaren kuntaan kuuluvat Dragsfjärd, Kemiö ja Västanfjärd (Saariston matkailuportaali 2016) Opinnäytetyöni keskittyy Turunmaan alueeseen, jota voidaan tarkastella alla olevassa kuvassa. Toisistaan kauimpana toteutetut haastattelut tapahtuivat Kemiönsaaren Koillisrajalla Strömman kanavalla ja Norrskatan saarella. Norrskata sijaitsee Houtskärin itäisellä puolella.

KUVA 1, Karttakuva Turunmaan saaristo. Parainen on merkattu punaisella.

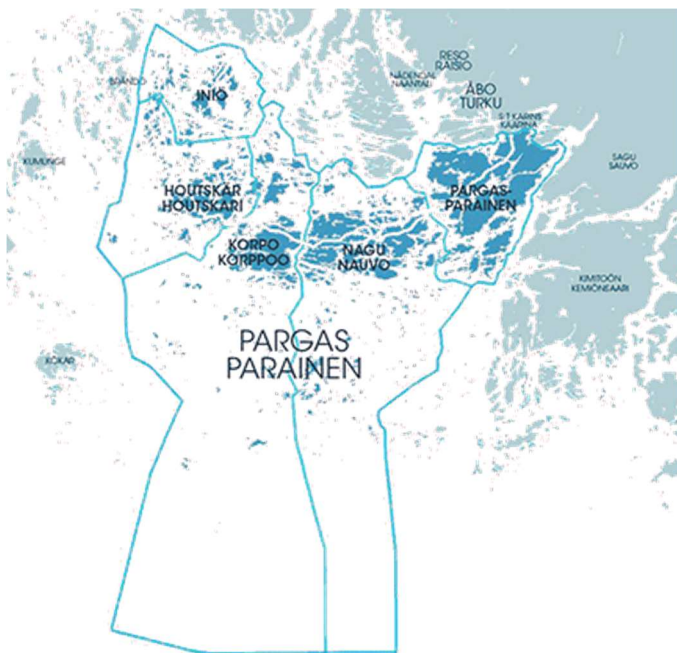
Saaristo on luonnonkaunista aluetta. Luonto on kitukasvuista ja ”käppyrää” merituulen armottomuuden vuoksi. Vuodenaikojen vaihtelu saaristossa on rajua ja huomattavasti näkyvämpää kuin kaupunkialueilla tai mantereella yleensä. On varsin ymmärrettävää miksi taiteilijat hakeutuvat saariston luonnon rauhaan ja kauniisiin maisemiin.

Kemiön ja Paraisten alue

Opinnäytetyössäni käsittelen paljon Kemiön ja Paraisten alueesta ja tässä kapaleessa lyhyesti esittelen millaisesta alueesta on kyse.

Kemiö on saaristokunta, johon kuuluu noin 3000 saarta, joista noin 30 on asuttuja ympärivuotisesti. Kemiö on helposti saavutettavissa mantereelta päin eikä lauttayhteyksiä tällöin tarvita (Kemiönsaari 2016a.) Kemiön saarella kulttuurielämä on rikasta ja tapahtumia on paljon. Kemiö jakaa myös kulttuuriavustuksia kulttuurintekijöille (Kemiönsaari 2016b). Kemiöllä on omat tapahtumasivut, joilta on mahdollista löytää mitä tapahtuu missäkin ja milloin (Visitkimitoon 2016).

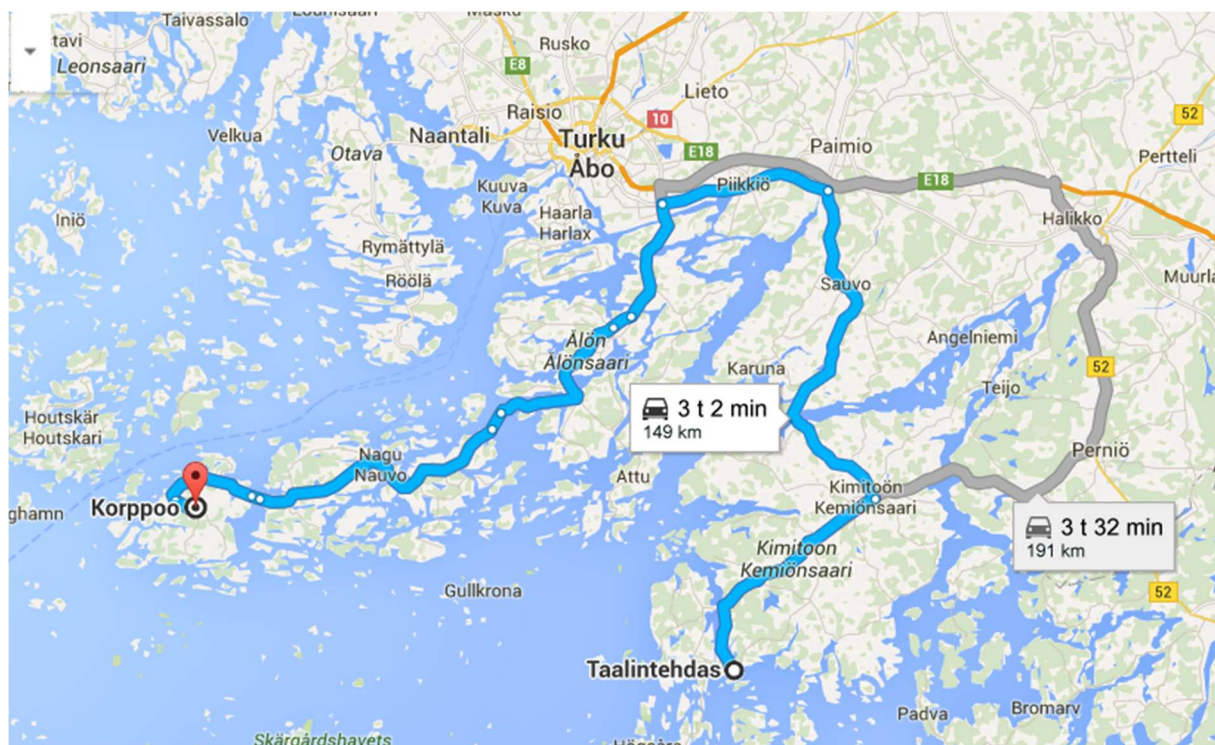
Houtskarın, Iniön, Korppoon ja Nauvon kunnat sekä Paraisten kaupunki muodostivat 1.1.2009 uuden Länsi-Turunmaan kaupungin, joka 1.1.2012 otti nimen Paraisten kaupunki. Saaristokaupunki Paraisissa asuu tällä hetkellä noin 15 000 asukasta (Parainen 2016a.)

KUVA 2 Paraisten saaristokaupunki. Vierellä nähtävissä myös Kemiönsaari (Parainen 2016b).

Pääasiallisesti sekä Kemiössä että Paraisissa alueen halki kulkee yksi valtatie, josta pienemmät tiet poikkeavat. Paraisten puolella Korppooseen matkustettaessa lauttayhteyksiä on kaksi, mutta Kemiössä lauttayhteydet on korvattu silloilla, joka helpottaa kulkemista. Paraisten ja

Kemiön kunnan välillä ei ole lauttayhteyttä, jolloin alueiden välillä matkustaminen tapahtuu mantereeseen kautta. Yhteyden puuttuminen hankaloittaa yhteistyötä ja hajottaa saaristoaluetta entisestään. Yhteyslautta lyhentäisi matkaa eteläisestä Kemiöstä Korppooseen usealla tunnilla. Seuraavalla sivulla olevassa kuvassa on nähtävissä matkan kesto Taalintehtaan ja Korppoon välillä.

KUVA 3, Karttakuvassa näkyy reitti Taalintehtaan ja Korppoon välillä. Kuvassa on esitetty kaksi vaihtoehtoista reittiä. Mikäli Kemiön ja Paraisten välillä olisi yhteysalus, on selvästi nähtävissä, että se lyhentäisi matkaa merkittävästi. Tiejyhteys merkattu sinisellä. Harmaa tiejyhteys on googlen tarjoama vaihtoehtoinen reitti.

Saaristo matkailukohteena

Visit Finland on matkailua edistävä ohjelma, jonka yhtenä hankekohteena on Turun saaristo. Yksi Visit Finlandin kärkihankkeista on Merellinen saaristo. Merellinen saaristo-hanke edistää ulkomaan matkailua Suomeen ja sen tavoite on luoda pitkäjänteistä yhteistyötä alueen organisaatioiden ja yritysten kesken sekä markkinoida aluetta matkailukohteena muualla Euroopassa (Visit Finland 2016.) Visit Finland pyrkii auttamaan konkreettisesti alueen yrityksiä tuotteistuksessa ja markkinoinnissa. Ohjelman aloituksen tiimoilta Visit Finland teki tutkimusta alueen matkailuinfrastruktuurista ja tutkimuksen mukaan saaristossa on toteutettu useita matkailua edistäviä hankkeita, joiden ongelmaksi on jäänyt niiden lyhytkestoisuus (Visit Finland 2016b). Merellinen saaristo-ohjelman tavoite on pitkäjänteisyys, jolloin sen tavoitteellisuus kohtaa opinnäytetyössä kehiteltävien ratkaisumallien kanssa (ks. LIITE2, LIITE3).

Saaristossa on paljon matkailua jo ennestään ja mm. saariston rengastie kerää yleisöä vuosittain. Rengastie kulkee Paraisten ja Kustavin saaristoalueille ja vaihtoehtoisesti kesäaikaan voi kulkea pientä rengastietä, jolloin reitti suuntaa Paraisista Rymättylään ja Naantalın kautta Turkuun. Rengastien varrella on varsinkin kesäaikaan paljon tapahtumia, taidetta, käsitöitä ja hotelli- sekä ravintolapalveluita (Saariston rengastie 2016.)

4 MENETELMÄT

Opinnäytetyössä käytetyt menetelmät perustuvat pääasiallisesti laadullisen aineiston keruuseen. Kartoitusta tehdessäni koin tarpeelliseksi huomioida ammattitaiteilijoita ja muita toimijoita kuvataiteiden kentällä yksilöinä ja kuunnella heidän jokaisen mielipiteen yksittäin. Kartoituksen lopputulema toteutettiin verkkomuotoon kartalle, mutta työkaluna käytin pääasiassa paperista karttaa. Aineistonkeruu oli haastavaa Kemiön ja Paraisten alueen välisen yhteysaluksen puuttumisen vuoksi ja oli huomattavissa, kuinka yhteyden puute vaikutti myös kentän sisäisen verkoston hahmottamiseen. Tällä tarkoitan sitä, etteivät vailla yhteysliikennettä sijaitsevien alueiden taiteilijat tai toimijat juuri tienneet toistensa tekemisistä näennäisen läheisestä sijainnistaan huolimatta. Toinen yllättävä tekijä kartoitusta tehdessä oli ehdottomasti välimatkojen todellinen pituus. Etäisyydet saaristossa eivät ole niin pitkiä, kuin kuvitella saattaisi. Yhteysalusten odottaminen Paraisilla muodostaa ajallisesti pitkän matkan illuusion, mutta ajokilometreinä matka ei ole 100 kilometriä juuri pidempi. Kemiön saari puolestaan on huomattavasti suurempi, mutta sielläkään etäisyydet eivät ole juuri 30 kilometriä pidempiä. Turusta tultaessa matkat ovat toki pidempiä, mutta itse saaristo on alueena suppea.

4.1 Haastattelut ja kysely

Opinnäytetyön aineistokeruun aikana haastattelin useita hyvin erilaisia ammattikuvataiteilijoita, toisia kasvatusten ja toisia puhelimitse. Haastattelumenetelmänä toimii teemahaastattelu. Ohjasin haastattelua kevyin kysymyksin, mutta annoin tilaa vapaalle keskustelulle. Haastateltavista suurin osa oli ruotsinkielisiä, joka on yleistä muutenkin Paraisten ja Kemiön ruotsinkielisellä alueella. Toteutin haastattelut kuitenkin suomen kielellä.

Henkilökohtaisesti tehtyjä haastatteluja oli yhteensä 12. Lisäksi kävin muutaman taiteilijan kanssa sähköpostitse keskustelua ja osan kanssa keskustelimme puhelimitse. Muutama taiteilija pyysi sähköistä kyselyä. Yhteen henkilökohtaisesti käytyyn keskusteluun meni puolesta toista tunnista kahteen tuntiin. Haastatteluissa nousi esille useita asioita, joiden kehittäminen toimivammaksi voisi auttaa useaa taiteilijaa työssään.

Oikeastaan en suosi sanaa ”haastattelu” vaan ennemminkin keskustelu. Olen siis keskustellut usean taiteilijan sekä taiteen toimijan kanssa marraskuun 2015 puolestavälistä tammikuun 2016 loppuun. Osa taiteilijoista tahtoi pysytellä anonyymina ja lähetti mieluummin sähköpostitse vastauksia. Osa taiteilijoista pyysi online-kyselyä.

Kasvatusten käydyt haastattelut on nauhoitettu luottamuksellisesti ja taiteilijoiden pyynnöstä käsittelen opinnäytetyössä heidän vastauksiaan anonyymisti. Taiteen toimijoiden haastattelut poikkeavat taiteilijoiden haastatteluista varsin merkittävästi, sillä heillä on tuottajien tavoin pyrkimys kehittää taiteen kenttää ja avustaa taiteilijoita työssään.

Asiantuntijalähteinäni käytän Varsinais-Suomen visuaalisten taiteiden läänintaitelijaa Hannele Romppasen, Konstrundanin Turunmaan projektipäällikön Julia Nymanin, AARK residenssin toiminnanjohtajan Renja Leinon sekä Turun taiteilijaseuran toiminnanjohtajan Riina Kotilaisen, näkemyksiä. Asiantuntijoiden näkökulmia vertaan haastatteluista löytyneisiin asioihin ja omaan analyysiini.

Taiteen toimijoiden haastattelun tarkoituksena oli kartoittaa yhteistyömahdollisuuksia Turunmaan saaristoalueella ja tutkia millaista kehitystyötä voidaan verkostojen avulla toteuttaa. Haastatteluilla keräsin laadullista aineistoa ja jokaisen taiteilijan näkökulma saaristossa työskentelyn haasteisiin ja hyviin puoliin otettiin tutkimuksessa huomioon. Toteutin haastatteluja Kemiön kunnan ja Paraisten saaristokaupungin alueella.

Haastatteluihin valitsin ainoastaan sellaisia henkilöitä, jotka olivat opinnäytetyössä määriteltyjen mittapuiden mukaan ammattikuvataiteilijoita.

4.2 Benchmarkkaus (CAA ja AIA)

Opinnäytetyöhön hain benchmarkattavia projekteja, jotka olivat vaikuttaneet taiteilijoiden työhön positiivisesti, tuottaneet uusia projekteja ja joiden vaikutus näkyy saariston taidekentällä edelleen. Benchmarkkaan opinnäytetyössäni kahta saaristossa toteutettua projektia.

Contemporary Art Archipelago (jatkossa CAA) oli vuonna 2011 toteutettu kulttuuripääkaupunki Turkuun liitetty kuvataiteen projekti, joka sijoittui Saariston rengastien varrelle. CAA piti sisällään näyttelyn reitin varrella sekä erilaisia tapahtumia. Projektissa mukana olleet taiteilijat tekivät laajaa taustatyötä teoksia varten ja ne kuvastavat saaristoa sekä saaristolaista elämän tapaa (CAA 2016a.) Nykytaide saariston rengastien varrella näkyy maisemassa osittain edelleen ja CAA toimi myös hyvänä lähteenä taiteilijoita etsiessä. Lisäksi CAA tarjosi näkökulmaa projektiin, joka oli onnistunut ja positiivinen kokemus, mutta johon valettiin saaristossa liian korkeita odotuksia jatkoa ajatellen. Opinnäytetyössäni vertaan Taide-rengasreittiä ja haen CAA:sta sopivaa verrannaistietoa. Syy miksi otin Contemporary Art Archipelagon verrattavaksi on sen samankaltaisuus oman ajatukseni

kanssa Taidereittiä ajatellen ja koska CAA:sta löytyi paljon positiivisia elementtejä. Lisäksi Korppoossa oleva Paljasjalkapolku (Barfotastigen 2016) on suoraa jatkoa CAA projektista. Haastattelin opinnäytetyössäni myös sen toteuttajina olleita taiteilijoita.

KUVA 7, Pia Rousku-Hellgren / Glass Meadow(CAA 2016b) Kuva on teoksesta, joka oli CAA-reitin varrella vuonna 2011

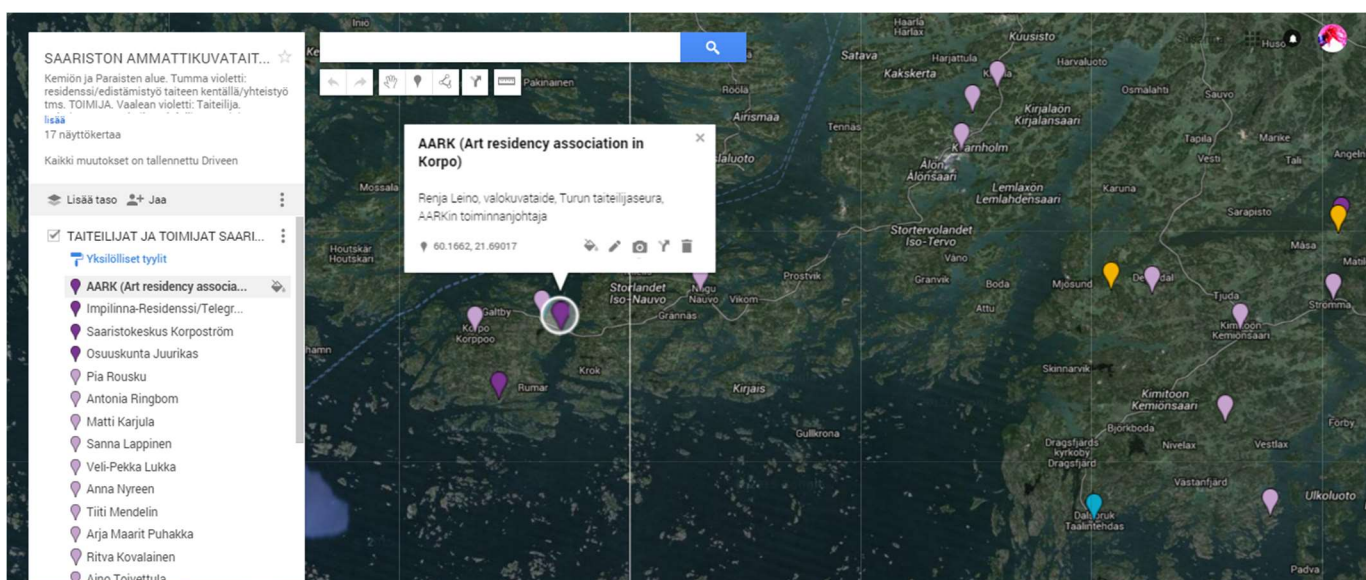
Taiteilijaverkoston konseptoinnin benchmarking kohteena on Artists in archipelago (jatkossa AIA) (Aianet 2016a) projekti, jonka haastattelujen perusteella taiteilijat koki äärimmäisen hyväksi. AIA toimii innoituksena myös uudelle konseptille, jota opinnäytetyöni aikana hion ja kehitän. AIA on taiteilijoille luotu verkostoitumisprojekti jonka tavoitteena oli paikallisten taiteilijoiden näkyvyyden lisääminen. AIA:n kautta järjestettiin näyttelyitä ja erilaisia kokoontumisia. AIA kesti kaksi vuotta (1.6.2010-31.7.2012) (Aianet 2016b.) ja siitä jääneen sähköpostilistan avulla taiteilijat pitävät edelleen yhteyttä. AIA:lla oli suuri merkitys osalle saariston taiteilijoista, osa taas kertoi hyötynensä vain osasta AIA:n toimintaa. Aianet.fi toimi erinomaisena lähteenä taiteilijoita etsittäessä saaristosta.

”Mulle se oli aivan todella tärkeä projekti ihan sen takia, koska siitä tuli niitä ensimmäisiä varsinaisia näyttelytilaisuuksia, joka on mulle semmonen tosi tärkeä.” (Haastateltava 12)

”Kyllä oli kivaa, meillä oli tosi kivaa. Me tehtiin monta hyvää reissua.- Me ollaan tehty kuule monta hienoa tämmöstä... reissua. Oltiin Utössa... Ruotsissa... ja sitten oli näitä näyttelyitä ollut ja jotain vähän pientä juhlaa ja tällasta. – Ihan kaipaa sitä, että oli sitä verkostoa ja meillä oli hyvä porukka, että siinä mielessä siinä oli tuota Nauvosta ja Paraisilta, mutta sitten jotkut sieltä ei osallistunut enää loppua kohden enää niinkään paljoa.” (Haastateltava 4)

4.3 Kartoitus

Kartoitusvälineenä opinnäytetyössäni käytin haastatteluista saatuja tietoja eri taiteen verkostoista sekä Aianetin listaa taiteilijoista. Myös kuntien sivuilta on löydettävissä taiteen tekijöiden yhteystietoja. Konspetisuunnittelussa ja hyvän lopputuloksen luomisessa kartta on kuitenkin oiva työväline. Selkeään karttaan on hyvä merkitä jokaisen taiteilijan sekä taiteen toimijan sijainti. Karttana käytin Google Maps online-karttaa, jonka päivittäminen on helppoa ja yksinkertaista ja se voidaan jakaa sellaisenaan tilaajalle. Karttaa ei voida asettaa julkiseksi siinä olevien yhteystietojen vuoksi. Karttaan on värikoodattu taiteilijat, toimijat, tapahtumat ja mahdolliset näyttelytilat ja listasta nimen valinta näyttää sijainnin kartalla.

KUVA 8, näyttökuvaa kartoituksesta.

Kartoitusta tehtiin muutamalla erilaisella menetelmällä. Ensimmäinen ja tärkein menetelmä oli henkilökohtaisesti tehty haastattelu. Haastattelin kahtatoista taiteilijaa ympäri Kemiön ja Paraisten saaristoaluetta sekä muutamia toimijoita Turussa. Nämä toimijat olivat Turun taiteilijaseuran toiminnanjohtaja Riina Kotilainen, jolta sain hyvää tietoa taiteilijaseuran toimintaperiaatteista sekä yhteistyökumppanin tulevaisuutta ajatellen. Toinen toimija oli Konstrundanin Turunmaan projektipäällikkö Julia Nyman, joka myös on suostunut yhteistyöhön tulevaisuudessa. Saaristossa käydyt haastattelut olivat kuitenkin painopisteenäni.

Otin taiteilijoihin ja toimijoihin suoraan yhteyttä joko sähköpostitse tai puhelimitse. Puhelinkeskustelun aikana kerroin heille millaisista asioista toivoin voivani keskustella heidän kanssaan ja osa pyysi kysymyksiä etukäteen sähköpostitse. Painotin taiteilijoille ja toimijoille, että kyseessä on enemmän keskustelun tyyppinen hetki ja koen tärkeäksi tavata heitä kasvotusten myös sen vuoksi, että he näkevät kuka ”tulee kukkona tunkiolle” saaristoon. Tarkoitin tällä, että ennen opinnäytetyötäni olin näille taiteen kentän ammattilaisille täysin tuntematon ja koska kyseessä oli itsenäisesti toteutettava opinnäytetyö, pyrin tutustumaan kenttään henkilökohtaisella tasolla. Tämä syvensi ymmärrystäni kentän tarpeista ja matkanteko saaristossa avasi silmiäni yhteyksien tuottamista vaikeuksista sekä verkostoitumisen hankaluudesta.

Lisäksi kartoitusta tehtiin sähköpostitse lähetetyn kyselyn avulla, mutta valitettavasti vastauksia ei juuri tullut. Niistä vastauksista, joita kuitenkin vastaanotin, kävi ilmi samoja asioita kuin haastatteluissakin; toiveena on verkostoitua ja saada ympärivuotista yleisöä taiteelle saaristoon.

4.4 Ideointimenetelmät

Ideointimenetelmällä tarkoitan menetelmää, jolla pyrin innovoimaan opinnäytetyössäni taiteilijoiden tarpeita vastaavia toimintoja sekä ratkaisuja. Ideointimenetelmänä käytän aivorihtä. Juuri ideointihetken syntymiseksi pyrin välttämään liian haastattelumutoista kanssakäymistä ja tavoittelen enemmän yhteistä ideointihetkeä. Taiteilijat tekevät luovaa työtä ja ovat luovia ihmisiä, joten heidän kanssaan ehdottamistani projekteista keskustelu osoittautui äärimmäisen hedelmälliseksi.

Ideointimenetelmänä toimi käytännössä katsoen keskustelu, jonka seurauksena ideaa hiotaan paremmaksi. Usean keskustelun seurauksena syntyi kaksi konseptia, joiden tavoite on auttaa saaristoalueiden ammattikuvataiteen kenttää; Taiteilijaverkosto sekä Taidereitti. Haastattelun aikana noudatin samaa kaavaa toiminnankehityksen ideoinnista. Kerroin pääpiirtein suunnitellusta konseptista ja esitin kysymyksiä kehitykseen ja toiminnan sisältöön liittyen.

5 SAARISTON AMMATTIKUVATAITEEN KENTÄN KARTOITUS

Kartoituksen tarkoituksena oli antaa selkeä käsitys mitä kentällä todella tapahtuu. Vaikka opinnäytetyön kartoitus onkin nyt tehty, on selvää, ettei alati muuttuvaa kenttää voida kerralla laittaa paperille. Turunmaan saariston kuvataiteiden kenttä on jatkuvasti elävä uniikki kokonaisuus, jonka tietokannan ylläpito vaatii aktiivisuutta myös tulevaisuudessa. Kartoituksen suurin haaste tuli alussa vastaan, kun pyrin löytämään taiteilijoita saaristosta. Tämä vahvisti kartoituksen tarpeen ja lopulta haastattelujen myötä löysin lisää haastateltavia.

Opinäytetyötä tehdessä huomasin, että Turunmaan saaristoalueiden visuaalisten taiteiden ammattikenttä oli suhteellisen hajanainen alue, jossa taiteentekijät ovat ryhmittyneet pieniksi verkostoiksi omille asuinalueilleen. Kartoituksen myötä selvitin mille alueille taiteilijat ovat sijoittuneet, millaisia verkostoja heillä on olemassa ja millaisia tarpeita saariston taidekentällä on. Kartoituksen myötä selvitin myös kuinka monta taiteilijaa asuu milläkin alueella ja millaista taidetoimintaa he harjoittavat.

Saaristoalue on usein mielletty käsityöläisyyttä edustavaksi alueeksi ja kartoituksen myötä olen havainnut vahvan ja laajan ammattikuvataiteen läsnäolon saaristossa. Selkeän kartoituksen myötä yhteydenpito saaristoalueiden kuvataiteiden kentälle helpottuu, kun saaristossa toimivat verkostot ja yhteisöt ovat tiedossa.

5.1 Johtopäätökset

Saaristo on hankalaa aluetta maantieteellisesti ja monet taiteilijat asuvat joko eristyksissä toisista tai ovat hakeutuneet pieniin ryhmiin. Verkostoituminen koetaan vaikeana saariston syrjäisen sijainnin vuoksi ja Helsingin ollessa Suomen taiteen kentän keskus, on monen taiteilijan hankala pysyä aktiivisena verkoston

jäsenenä. Rensujeffin suorittamassa tutkimuksessa 2010 on todettu, että tuolloin kuvataiteilijoista 51% asui Uudellamaalla ja loput 49% oli hajaantunut muualle Suomeen (Rensujeff, 2014, 38). Verrattain saaristossa asuvaan taiteilijamäärään on ymmärrettävää miksi saaristo on syrjässä suuresta pääkaupunkiseudun keskittymästä ja eriytyy omaksi taidekentäkseen. Viestintä toisten taiteilijoiden sekä muiden taiteen kentällä toimivien ammattilaisten kanssa on vaikeaa. Verkostot ovat jääneet pieniksi piireiksi ja ovat hyvin paikallisia. Vaikka nämä paikalliset pienet piirit ovat aktiivisia, jäävät ne muilta helposti huomaamatta.

”...ehkä semmonen se eristyneisyys tietyllä lailla ja sellanen nurkkakuntaisuus saattaa syntyä, että jos on haluton lähtemään sieltä ja tekee sitten yhteistyötä muiden taiteilijoiden kanssa siellä niin siinä saattaa tulla se piiri pieni pyörii. - Sitteen toinen on just se, että... et voi olla jos sit kun taidemaailma liikkuu aika paljon sit sellasen niinku tunnettavuuden mukaan tai jotenkin, että kuinka paljon sä tunnet ihmisiä ja kuinka paljon kontakteja sä saat niin jos sä oot siitä sivussa jotenkin niin sit tietysti se voi vaikuttaa myös siihen, että saatko sä näyttelyitä jonnekin tai apurahoja tai muita.”(Haastateltava 6)

” Jos on kaupungissa, Helsingissä tai näin niin sä oot niin osa sitä jotain kenttää, että sulla on kaikki mitä sä tarviit, että pystyy työskentelemään kaikki puitteet ja oikeat henkilöt ja kuraattorit. Jos sä oot täällä, niin sä kyllä pystyt kyllä tekee koko ajan, mäkin oon ympärivuotisesti ja teen ympäri maailmaa näyttelyitä, mutta ehkä se linkki puuttuu että suomalaiset jotkut kuraattorit ja taidekentän tekijät että ne tietää, että hei tässä on tällasia ihmisiä.” (Haastateltava 5)

Suurin kommunikaation puute on Kemiön ja Paraisten välillä itsessään. Kaikki haastatellut taiteilijat toivoisivat voivansa olla aktiivisemmin yhteydessä toisiinsa ja vaikka AiA verkosto omalla tavallaan elää edelleen, on sen kautta käyty keskustelu laiskanpuoleista.

Yksi keskustelun aiheista oli myös Konstrundan, joka on taiteilijoiden näkyvyyttä edistävä kuratoitu projekti. Konstrundanin aikana taiteilijat avaavat työhuoneidensa ovet yleisölle. Konstrundan järjestetään aina syyskuun ensimmäisenä viikonloppuna. (Konstrundan 2016.) Konstrundanin konsepti koetaan hyvänä, mutta pitkät etäisyydet ja epäotollinen ajankohta saariston kesäsesonkia ajatellen on saanut taiteilijoita vetäytymään tapahtumasta. Taiteilijat kertoivat osallistuneensa Konstrundaniin aiemmin, mutta ovat vetäytyneet viimeisten vuosien aikana.

”Se ei oo tosiaan.. meillä joilla on myös nää turismi-taidepaikat niin se ei oo oikein toiminut hyvin, koska kaikki on lähtenyt siihen aikaan kun se Konstrundan on.- Se on tärkeää... siinä on niin moni asia kiinni siitä ajasta. Se toimii esimerkiksi keski-Suomessa, mutta se ei toimi saaristossa. Meillä on erilaiset mahdollisuudet täällä, kun tää on muualla.” (Haastateltava 7)

”Ne on niin isot ne välimatkat jo, että se on vähän jotenkin ja... tosi vähän ihmisiä sit tulee.” (Haastateltava 8)

Toinen perustavaa laatua oleva ongelma saaristossa on ympärivuotisuuden puuttuminen. Matkailun kannalta tärkeät palvelut (esim. ravintolat ja hotellit) avaavat ovensa pääsiäisen tuntumassa ja sulkevat toimintansa koulujen alkamisaikana elokuussa. Juuri koulujen aloitusajankohta on kaikkea toimintaa ajatellen saaristossa erittäin haastavaa. Saaristoon on kehittynyt ”noidankehä”. Palvelujen aikaisen sulkeutumisen takia saaristo tyhjenee ennen aikojaan. Ihmisten puuttuminen ja koulujen aloitus pakottavat palvelut sulkemaan ajoissa sekä avaamaan myöhään, mutta toisaalta matkailijat eivät palvelujen puuttuessa edes tule saaristoon. Lukuvuonna 2015-2016 koulujen alkamisajankohta oli Lounais-Suomessa 11.-18.8.2015 välisenä aikana ja päättyminen 4.6.2016 (Lounais-Suomen aluevirastokeskus 2016)

Tämä ei hankaloita pelkästään taiteilijoiden asemaa ja työoloja saaristossa vaan koskettaa paikallista väestöä paljon suuremmassa mittakaavassa. Elämä saaristossa ei siis ole hankalaa vain sääolosuhteiden vuoksi vaan myös vakiintuneen ”noidankehä-ilmion” takia.

Tulo-ongelmat ovat kokonaisvaltaisesti saaristoalueilla ongelmakohta, sillä saaristo nojaa paljon kesäsesongin aikaiseen matkailuun. Kesäsesongin rajallisuus vaikuttaa palvelutarjoajiin myös siten, että he joutuvat sitoutumaan toisiin töihin muina vuodenaikoina. Taiteilijoiden työstä ei makseta riittävästi palkkaa työmäärään nähden muutenkaan ja vuodenaikojen epätasapainoinen ”käyttöaika” vaikeuttaa tilannetta entisestään.

”Palkkio niin sitten loppujen lopuksi, kun mä sitä laskeskelin niin en saanut edes vitosta tunnilta kun mä sen sain sitten valmiiksi... kaksi vuotta meni reilusti.”(Haastateltava 4)

Saaristosta löytyy muutamia paikallisia taiteilijayhteisöitä, joiden toiminta on aktiivista, mutta paikallista. Korppoossa asuvat taiteilijat ovat aktiivisia ja kaksi haastatelluista taiteilijoista toteuttivat esimerkiksi taiteellista avustustyötä Nauvon vastaanottokeskuksessa ja kuten aiemmin benchmarkkauksen yhteydessä kerroinkin; taiteilijat ovat myös jatkaneet CAA-projektia Paljasjalkapolun muodossa.

”Tavallaan se mun kiinnostus siitä lähti siitä yhteistyöstä, että mä rupesin kiinnostumaan just näistä ulkoilmanäyttelyistä ja siitä tavasta toimia ja tehdä, mutta tota noin... itse asiassa se lähti siitä CAA:sta se näyttely tai... vielä ennen sitä, kun oli se haku siihen Turku2011 niin (taiteilija), joka myös asuu siellä Korppoossa niin siihen 2011 halus tehdä, joku tällanen paikallinen projekti. -...mutta 2011 sen CAA:n jälkeen koska se oli niin mielettömän hieno kokemus kaikilla ja näki just että saaristokin voi olla se paikka missä on sitä korkealaatuista taidetta niin me sit haluttiin jotenkin jatkaa sitä. Vähän sitä (taiteilijan) ajatusta niinku ennen kuin tuli CAA ja sit kuitenkin tuoda jotain jatkoa sille CAA:lle ettei se oo vaan se yks vuosi vaan, että se jatkuis jotenkin ja satsataan vielä siihen korkealaatuiseen.”(Haastateltava 5)

Paraisten kaupungin taiteilijayhteisö on keskittynyt Korppooseen ja kaksi haastateltua taiteilijaa tekee taiteen edistämistyötä saaristokeskus Korpoströmin kanssa. Kemiönsaaren puolella taiteilijoita ja taiteilijayhteisöjä on enemmänkin. Esimerkiksi Atelje Tjuda Pedagogi on Kemiönsaarella sijaitseva Archipelag Workshopin perustama residenssi-, työhuone- ja taidetapahtumien keskus. Heillä on työpajoja sekä luentoja ja erään toiminnassa olevan haastattelemani taiteilijan mukaan toiminta on rikasta, mutta tiedottaminen ja markkinointi ei ole oikein ”saanut tuulta siipiensä alle” Kemiössä on myös osuuskunta Juurikas, joka on perustanut taiteilija-kyläyhteisön Sokerinkulmaan ja joka myös pyörittää residenssi re-vonhääntää Kemiössä, mutta he painivat samanlaisen tiedotuksellisen ongelman kanssa kuin Tjuda Pedagogi.

”Samoin tolla Juurikkaalla heillä on kans tosi hyvät residenssi tilat siellä. Tiedän, että heillä on kans vähän sama ongelma, että on nettisivut, mut sit se.. että ehkä vois olla just semmonen saariston residenssit ohjelman luominen vois olla kans yks aika hyvä sellanen juttu, koska... meillä on niin monta paikkaa mistä valita, jos rupee kaikkia paikkoja käymään läpi. Ja erilaisiin työskentelyihin, jos haluat tehdä grafiikkaa niin ei niitä tiloja kauheesti oo. Meillä on sellaiset, mutta kukaan ei tiedä niistä.” (Haastateltava 6.)

Osana Archipelag Workshopia taiteilijat ovat myös muodostaneet Moving In Ki-mitoo- ryhmän.

”Meillä oli tällainen Moving in Kimito-ryhmä, joka syntyi tämmöisestä tavallaan niin kuin... ei niin kuin perinteisen kuvataiteen esilletuomisen kanavaksi. Ei niin perinteisen esilletuomiseksi, mutta enemmän semmosen yhteistaiteen ja tällasen jonku vaihtoehdoisen, vaikka performanssin esilletuomiseksi. Et se on nyt tavaltaan ollut sen Archipelag Workshopin yks osa, mutta toiminut aika irrallisena siitä. Meillä oli tota... briteistä semmonen Ange Taggart joka on aktivisti ja performansitaiteilija ja ne oli residenssissä siellä Tjudassa ja hän piti tämmösen viikon tämmösen performanssi kurssin.” (Haastateltava 6)

Saaristossa on lisäksi paljon kansainvälistä verkostoitumista. Monet taiteilijat viettävät osan vuodesta ulkomailla residensseissä, näyttelyiden parissa, projekteissa ja mm. Korppoossa sijaitsevassa AARK-residenssissä käy vuosittain ulkomaisia taiteilijoita.

”Nää taiteilijat ei oo ennestään tuntenut toisiaan, että on syntynyt tämmönen kiinnostava verkosto, että suomalaiset ja ulkomaiset keskenään. Meillähän on ollut... kanadalainen, yks usalainen, yks... Ranskasta, yks Belgiasta, Itävallasta, kolme Englannista, ja sit tietysti Suomesta.” (Leino 2015)

Korppoon taiteilijat ovat muutenkin tiivis yhteisö. Muutama haastateltava oli mm. käynyt tekemästä osallistavaa taidetyötä Nauvon vastaanottokeskuksessa keväällä 2016 (Haastateltava 8). Taiteilijat ovat myös tiiviisti tekemisissä Korpoström saaristokeskuksen kanssa ja keskus pyrkiikin edistämään ympärivuotista toimintaa saaristossa taiteen keinoin (Jansson 2016). Lisäksi keskus on keskittynyt taidekentän kehitystyöhön.

”Mä istun nyt siinä Korpoströmin siinä... mikä sen suomenkielinen nimi on... toimikunta, mikä suunnittelee niiden toimintaa. Nehän vähän.. tai ainakin mun mielestä, että ne profiloituu sellasena nykyaikaisen taidekentän tosi hyvänä tekijänä. Niillä on jo hyvä maine siinä, että siinä on hyviä näyttelyitä, mutta mä yritän ajaa sitä, että se olis vielä enemmän sitä. (Mainitsee toisenkin taiteilijan ajavan samaa).” (Haastateltava 5)

Kemiönsaaren ja Paraisten kaupungin taiteilijayhteisöt eivät kuitenkaan aktiivisuudestaan huolimatta juurikaan kohtaa. Taiteilijoille Aia oli tärkeä juuri sen vuoksi, että sitä kautta taiteilijat verkostoituivat toistensa kanssa ja kohtasivat saaristoalueen sisällä.

Esittelin haastatteluissa Taiteilijaverkoston (ks. LIITE 2) alle perustettavaa Taide-reittiä (ks. LIITE 3). Taidereitin ajatus olisi edistää ympärivuotisuutta ja tämä sai

ristiriitaista palautetta taiteilijoilta. Kaikki haastatellut taiteilijat olivat valmiita asettamaan töitään esille ja tiedottamaan reitin avulla omista tapahtumistaan. Taide-reitin ympärivuotisuus herätti kuitenkin tasaisesti kaikissa pelkoa mahdollisesta turistiryntäyksestä. Vain kaksi taiteilijaa, jotka työskentelevät osittain turismin parissa eivät olleet asiasta yhtä huolissaan. Taiteilijat usein pakenevat saaristosta kesäkauden ajaksi ja palaavat nauttimaan hiljaisesta kaudesta syksyllä. Kaikki taiteilijat kertoivat valinneensa saariston asuinalueekseen juuri rauhan, luonnon ja yksinolon vuoksi, joten matkailukohteen luominen myös hiljaiselle kaudelle herätti huolta rauhan häiriintymisestä johtuen. Taiteilijoita huolesti Taidereitti ehdotuksen osalta myös ylimääräinen palkaton työ, jota he joutuvat jo nyt tekemään. Taidereitti voisi kuitenkin työkalun näkyvyyden tuomiseksi olemassa oleville tapahtumille ja projekteille eikä velvoittaisi uusien projektien tekoon. Yleinen vastaanotto oli innostunut ja konsepti herätti mielenkiintoa. Taidereitti tarjoaisi itsenäisen mahdollisuuden tuoda töitään esille ja helpon väylän houkutella taidemat-kailijoita katsomaan omaa toimintaansa. Ammattitaiteilijat tuottavat useita näytteilyitä vuoden aikana ja toimivat myös ohjaajina sekä opettajina oppilaitoksissa, jolloin toiminnan toteuttaminen taidereitin varrelle tuntuu heistä työläältä. Tavoitteena opinnäytetyössä on kuitenkin tarjota työkaluja oman työn edistämiseksi ja tähän myös Taidereitti tähtäisi. Konsepti ei ratkaisisi kaikkia ongelmia, mutta se voisi olla yksi hyvä työkalu Taiteilijaverkoston lisäksi kentän edistämistyössä.

Saariston ammattikuvataiteen kenttää kartoitettuani havaitsin myös toisenlaisen ongelman; heinäkuun tungoksen. Esimerkiksi keskusteltuani AARKin toiminnanjohtajan Renja Leinon kanssa hän mainitsi, ettei residenssi tarjoa paikkoja heinäkuulle turismitungoksen ja rauhan rikkoontumisen vuoksi (Leino 2015). Toinen esimerkki löytyy eräällä pienemmällä saarella asuvan kuvataiteilijan haastattelusta, jolloin hän lyhyesti mainitsi melkein jäävänsä autojen alle kesäkaudella. Syy hänen muuttoonsa hyvin pienelle saarelle oli juuri eristäytyneisyys. Taiteilijat ovat hakeutuneet saaristoon sen tarjoaman rauhan vuoksi ja heinäkuu on rauhan rikkoutumisen pahinta aikaa. Tuhannet turistit virtaavat saaristoon ja autojen määrä lisääntyy eksponentiaalisesti. Liikennettä on erittäin paljon ja lauttojen pienen tilavuuden vuoksi laitureiden tuntumassa saattaa joutua odottamaan todella kauan. Talviaikana odotus oli pisimmillään 15 minuuttia, ellei lautta ollut tauolla, jolloin odotus oli vielä pidempi, kun kiersin saaristossa haastateltavien luona.

Ongelma saaristossa ei siis ole pelkästään talvikauden pysähtyneisyydessä vaan yhtälailla heinäkuun ylivilkkaudessa. Vaaka saariston ”kulutuksessa” on pahassa epätasapainossa, jolloin palveluntarjontaa myöten kaikki painottuu kesään. Syksy ja kevät ovat saaristossa aivan yhtälailla potentiaalisia aikoja käydä saaristossa ja kaikissa haastatteluissa pohdimmekin Taidereitin mahdollisuuksia houkutella yleisöä kesäkauden ulkopuolella. Haastattelussa eräs taiteilija sanoi minulle, että hän kokee Taidereitin suurimmaksi haasteeksi juuri palveluntarjoajat, sillä useat heistä eivät ole ympärivuotisesti paikallisia yrittäjiä.

On myös täysin ymmärrettävää etteivät palveluntarjoajat välttämättä ole halukkaita avaamaan oviaan kesäkauden ulkopuolella, sillä heinäkuu on heille äärimmäisen intensiivinen. Turun saaristo on täyteen ahdettu heinäkuussa ja sen huomaa myös itse matkaillessa. Omat kokemukseni kesäkauden saaristosta ovat täyteen varatut ravintolat ja esimerkiksi saariston rengastietä kiertäessämme majoitusta on ollut erittäin vaikeaa löytää. Palveluntarjoajat tarvitsevat leponsa talvikautena.

Haasteet, joita Taidereitti tulisi kohtaamaan, ovat suuria ja vaikeita, mutta eivät ylitsepääsemättömiä.. Tavoite ei ole täysin ratkaista kokonaisvaltaista ja suurta ongelmaa kerralla, vaan viedä ympärivuotisuutta periodimaisesti (ks Liitteet: Taidereitti) eteenpäin askel askeleelta ja tarjota kentällä työskenteleville taiteilijoille työkalu oman työnsä näkyvyyden lisäämiseksi.

5.2 Yhteenveto

Saariston ammattikuvataiteiden kenttä on muotoutunut toimintatavoiltaan ja olemukseltaan uniikiksi, erilliseksi alueeksi, jonka ammattilaiset taistelevat taloudellisten ongelmien lisäksi ammattiverkostojen puutteellisuuden kanssa. Tutustutuani moneen taiteilijaan sekä taiteen kentällä toimivaan ammattilaiseen havaitsin, että saaristolaisuus on heille elämäntapa. Elämäntavasta puhuessani tarkoitan, että tietynlainen eristäytyminen ja perustoimintojen hankaluus ovat heille valinta. Saaristossa on pienelle paikkakunnalle tyypillisesti vähemmän palveluita ja etäisyydet ovat pidempiä. Vaikka elämä saaristossa haastaa päivittäin se tarjoaa

asioita, joita kaupunkiolosuhteista on mahdotonta löytää. Luonnon läheisyys saaristossa on niin olennainen osa, että se näkyy kaikkien taiteilijoiden työssä ja elintavoissa. Vaikka erakoituminen on heille valinta, ovat he luontaisesti ajautuneet pieniin yhteisöihin ja etenkin Korppoon seudulla on huomattavissa yhteisöllinen kulttuurin edistämisen halu. Paljasjalkapolku Korppoossa on hyvä esimerkki tästä yhdessä tekemisen tärkeydestä.

Voisi kuvitella, että Paraisten puolella yhteisöt olisivat hajanaisempia yhteyksien vuoksi, mutta itse asiassa Kemiötä ja Paraisten aluetta verrattaessa havaitsiin asian olevan toisinpäin. Kemiönsaarella etäisyydet ovat loppujen lopuksi pidempiä ja tästä on seurannut kaupunkeihin eristäytyminen. Taalintehtaalla tuotetaan NorpasFestiä omassa yhteisössään kun taas puolestaan Kemiössä Juurikas Osuuskunta pyörittää omaa toimintaansa naapurissaan Lalla Vinden perustama Atelje Tjuda Pedagogi, jonka toiminta on myös oman pienen yhteisönsä tuottamaa.

Näkisin asian olevan niin, että kun saaristolaisuudesta tulee elämäntapa, muuttuu myös sosiaalisen verkostoitumisen tapa. Nykyaikaiselle saaristolaisuudelle tyyppillinen hiljaisuuden kaipuu näkyy laajojen ammattiverkostojen luomisen puuttumisena, vaikka taiteen kentän ammattilaiset sitä omalta osalta kaipaavatkin. Taiteilijaverkostoa konseptoidessani minun oli otettava huomioon siis myös hienovaraisuus verkostoitumisessa. Tänä päivänä saaristossa luodaan yhteisöjä, mutta ne ovat pieniä ja hyvin paikallisia.

Saaristo on alueellisesti sirpaleinen ja erillisillä saarilla asuvat taiteilijat jakautuvat pienempiin yksiköihin. Etuna pienille yhteisöille on niiden tiiviys ja avoimuus keskenään. Taiteilijat tekevät yhdessä aktiivisesti projekteja saaristossa esimerkiksi Paljasjalkapolku (Barfotastigen 2016), NorpasFest (Festivalnorpas 2016) sekä Osuuskunta Juurikas, joka toimii Sokerikulmassa ja järjestää mm. residenssitoimintaa (Kemiönsaaren palveluhakemisto 2016). Alueella on myös muutamia muita toimivia yhteisöjä, jotka on esitelty tarkemmin kartoituksesta syntyneessä kartassa (ks. Liite: Saariston ammattikuvataidekenttä). Suurempia kuvataiteen toimintoja tai tapahtumia, jotka kantautuisivat myös suuren yleisön tietoon, ei juurikaan ole ja myös edellä mainitut painottuvat kevään ja syksyn väliselle ajalle.

6 TAITEILIJAVERKOSTO: VERKOSTOITUMISTYÖKALU TAITEILIJOILLE

Ajatus Taiteilijaverkostosta lähti haastateltuani taiteilijoita Turun saaristoalueilla. Taiteilijoiden huoli syrjään jäämisestä ja mahdollisuudet tiedottamiseen taiteen kentällä käynnistivät ajatuksen nettisivuista, joilla taiteilijat ja taiteen kentällä toimivat ammattilaiset voisivat olla yhteydessä toisiinsa. Verkostotoiminta olisi tarkoitettu ensisijaisesti Kemiön ja Paraisten alueiden visuaalisten taiteiden toimijoille ja tekijöille, mutta toiminnassa olisi mukana myös turkulaisia sekä helsinkiläisiä toimijoita.

6.1 Mitä taiteilijaverkoston toiminta pitäisi sisällään?

Taiteilijaverkoston toiminta perustuisi ensisijaisesti tiedottamiseen ja yhteydenpitoon Turunmaan saariston taidekentällä. Taiteilijaverkoston nettisivuilla julkaistaisiin uutisia mm. näyttelyistä, tapahtumista sekä mielenkiintoisista projekteista. Sivujen kautta taiteilijat, taiteentoimijat; tuottajat sekä muut visuaalisten taiteiden kentän ammattilaiset, voisivat esitellä projektejaan ja ideoitaan muille. Taiteilijaverkoston sivustojen kautta verkoston ylläpito sekä tuottaja voisivat esimerkiksi tarttua osaan projekteista ja ehdottaa yhteistyökumppaneita. Tuottaja toimisi taiteilijaverkostossa kommunikaation keskiössä ja pitäisi aktiivisesti verkostoa yllä. Tuottajan tehtäviin kuuluisi taiteilijoiden motivointi uusien projektien luomisessa, apurahahakemusten teossa avustaminen, yhteistyömahdollisuuksien kartoitus ja kommunikaation ylläpito kaikkien tahojen välillä. Taiteilijaverkosto ei ole Taiteen edistämiskeskuksen ehdotus vaan opinnäytetyön tekijän oma konsepti.

TAITEILIJAJVERKOSTO ORGANISAATIO

KUVIO 1, Taiteilijaverkoston organisaatio kattojärjestön (Korpoström) alla.

6.2 Miksi taiteilijaverkosto vastaisi tarpeisiin?

Taiteilijaverkoston tarkoitus olisi pitää yllä keskustelua ja toimia kommunikaatio-siltana visuaalisten taiteiden kentällä niin tuottajien kuin sisällön tekijöiden kesken. Verkosto mahdollistaisi projektien etenemisen pidemmälle, kuin pöytälaatikkoon. Sivustoilla taiteilijat voisivat vapaasti keskustella keskenään ja muiden ammattilaisten kanssa jolloin sosiaaliset verkostot saaristoalueilla laajenevat. Luovien ihmisten yhteen tuominen yhdelle ”kanavalle” tuottaa uusia projekteja ja innovaatioita. Ytimessä olisi kuitenkin verkostoituminen, joka taiteilijoille on myös haastattelujen perusteella tärkeää ja joka AIA-projektinkin aikana oli koettu hyväksi.

”No se AIA-yhteistyö toimi tosi hyvin, mutta se lopahti sitten siihen rahoitukseen niin kuin kaikki hyvät projektit yleensä. Musta olis kyllä hyvä jos nimenomaan saaristossa olis joku tällöinen kokoava juttu, että joku semmonen... taiteilijaseura, mutta ei ehkä niinkun jos mä ajattelen vaikka Turun taiteilijaseuraa tai Salon taiteilijaseuraa niin kun niiden se semmonen juttu on, että pidetään kerran vuodessa semmonen vuosinäyttely. Mutta... mun mielestä se vois olla enemmän, että jos saaristoalueella olis joku tällöinen taiteilijaseurajuttu niin, että se promoaisi niitä taiteilijoita.” (Haastateltava 6)

Rahoitusta Taiteilijaverkostolle voisi hakea Svenska Kulturfondenilta sekä Kultursamfundetilta syksyllä 2016, sillä kyseessä on ruotsinkielisen alueen taidekentän edistäminen.

Yksi Taiteilijaverkoston tavoitteita olisi Saaristoalueiden potentiaalinen käyttöön-otto. Tällä tarkoitan sitä, että Turunmaan saaristoalue on upeaa luonnonläheistä aluetta, jonka arvo on jäänyt vain kesäsesongin ympärille pyöriväksi hullunmyllyksi. Kesäisin saaristoalueet täyttyvät mökkeilijöistä ja turisteista, mutta talviaikoina paikallinen väestö kärsii palveluiden puutteesta ja hidastuneista kulkuyhteyksistä. Mikäli Taiteilijaverkoston toiminnalla saataisiin houkuteltua uusia hankkeita ja projekteja toteutettavaksi myös syys-, kevät- ja talviaikoina, voitaisiin koko saariston infrastruktuuria saada parannettua. Tämä on tietenkin kauaskantoinen ajatus eikä se kuulu varsinaisiin tavoitteisiin, mutta sitä voidaan pitää eräänlaisena filosofiana Taiteilijaverkoston luomisen taustalla.

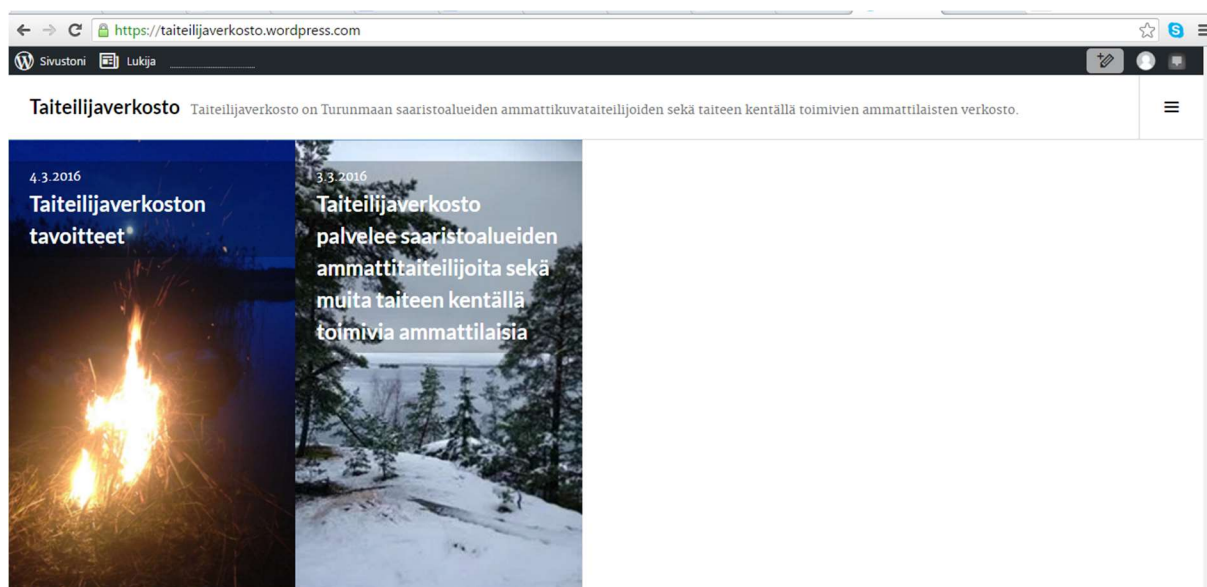
Haastatteluissa nousi esille yhtenä tärkeänä osa-alueena taiteilijoiden tarve verkostoitua. Osalla toimijoista sekä taiteilijoista on jo laajat verkostot, mutta osalle tämä on hankalampaa. Saaristo on syrjässä suurista keskuksista ja keskustelun puute vaikeuttaa ajan hermolla pysymistä. Taiteilijat kertoivat AiA-verkoston suomista eduista ja vaikka osalle verkoston saralla järjestetyt tapahtumat eivät juuri kiinnostaneet, saivat he toisenlaisia asioita irti sähköpostilistalle tupsahtaneista projekteista ja muista ideoista. AiA-verkoston kautta järjestettiin mm. näyttelyitä ja verkosto myös tiedotti tapahtumista nettisivuillaan. Taiteilijaverkostossa lähdetäisiin viemään AiA:n toiminta-ajatusta hieman pidemmälle ja korjattaisiin ”kuolleita kulmia”. Verkosto kattaisi myös visuaalisten taiteiden kentällä toimivia tuottajia, järjestöjä (esim. taiteilijaseurat) ja verkosto ei näiden muiden toimijoiden osalta rajautuisi vain saaristoon. Esimerkiksi visuaalisten taiteiden tuottajia sekä taiteilijaseuroja pyydettäisiin Taiteilijaverkostoon myös isoista kaupungeista. Tämä tarjoaa mahdollisuuden taiteilijoille pysyä ajan hermolla syrjäisestä sijainnistaan huolimatta. Taiteilijaverkostossa toimivat tuottajat pitäisivät myös huolta apuraha- sekä teoshakuilmoitusten tiedottamisesta sekä linkittäisivät taiteilijoiden projekteja ja mahdollisia yhteistyökumppaneita yhteen.

6.3 Miten taiteilijaverkostoa lähdetään toteuttamaan?

Taiteilijaverkosto perustettaisiin Korpoström-keskuksen toiminnan alle osaksi Korpoström-saaristokeskusta. Verkoston toiminnalle haettaisiin rahoitusta myös

Korpoström- keskuksen nimissä. Verkosto perustettaisiin nettiin verkkosivujen muodossa. Nettiin tehtäisiin keskustelufoorumi taiteilijoille sekä toimijoille. Taiteilijaverkostosta tehdään testisivusto syksyllä 2016 josta pyydetään palautetta taiteilijoilta sekä toimijoilta. Palautteen pohjalta nettisivuja kehitetään entisestään ja keväällä 2017 sivusto lanseerataan käyttöön.

Taiteilijaverkoston toiminnalta on myös toivottu muutakin kuin vain verkostoitumistoimintaa, joten suunnitelmissa on myös toiminnan toteutusta. Taiteilijaverkoston alla voitaisiin toteuttaa esimerkiksi erilaisia tapaamisia sekä järjestää näyttelymahdollisuuksia. Taiteilijaverkoston tarkempi toimintasuunnitelmaehdotus löytyy opinnäytetyön liitteistä (ks. LIITE 3)

KUVA 5, Taiteilijaverkoston testisivusto, (taiteilijaverkosto.wordpress.com)

7. TAIDEREITTI: NÄKYVYYTTÄ EDISTÄVÄ TYÖKALU

Taidereitti tulisi olemaan pysyvä reitti. Reitin varrelle tulisi ympäristötaideteoksia, joita haettaisiin avoimen teoshaun kautta. Teokset ja muut kohteet, kuten workshopit ja luennot, olisivat aina noin 1-2 kilometrin säteellä pysyvästä reitistä. Näyttely perustuisi vuosittain vaihtuviin ympäristötaiteen teoksiin, joiden kestävyden toivotaan olevan vähintään kesän, syksyn ja talven olosuhteet kestävä ellei teoksen tematiikkaan olennaisesti kuulu sen muutos ympäristön vaikutuksen

alaisena. Ympäristötaiteella tarkoitetaan kuvataidetta, joka voi toteutua taiteilijan välittämällä tavalla niin, että se kestää vuoden ympäri vaihtuvia olosuhteita. Teos voi olla video-, valokuva-, veistos-, installaatiotaidetta (tms.), kunhan se toteutetaan resurssien sallimissa rajoissa eikä se vahingoita ympäristöään. Taidereitti tulisi kulkemaan olemassa olevien taidekohteiden kautta, joita saaristoalueilta löytyy useampia. Näitä ovat galleriat, taidekartanot, jo olemassa olevat teokset (ei muistomerkit, monumentit yms.) muut taidekohteet (esim. Paljasjalkapolku, työtilat taiteilijan näin halutessa). Olemassa olevia taideteoksia voisivat olla esi-

merkiksi Kemiön keskustasta löytyvät veistokset ja Contemporary Art Archipelago-projektista jääneet teokset, joita löytyy Saariston rengastien varrelta.

KUVA 6, esimerkki olemassa olevasta taideteoksesta, Kari Caven / Taivaan Lahja / CAA (CAA 2016c)

KUVA 7, Esimerkki olemassa olevasta teoksesta Taidereitin varrella Sussi Henrikson / Blowing in the wind / CAA (CAA 2016d)

Taideteoksia varten haetaan rahoitusta (Svenska kulturfonden, Konstsamfundet), jotta taiteilijoille voidaan maksaa asianmukainen korvaus tehdystä työstä. Liikkuvat reittikohteet eli tapahtumat, workshopin, luennot ja vastaavat tematiikaltaan sekä paikaltaan vaihtuvat kuvataiteen kohteet il-

moitetaan taidereitin verkkosivuille. Sisällön runsaus ja houkuttelevuus on siis tällöin suurilta osin kiinni saaristoalueen taiteilijoiden ja taidetoimijoiden omasta aktiivisuudesta. Taidereitin toteutussuunnitelman ehdotus löytyy opinnäytetyön liitteistä (ks. LIITE 3)

Kuinka taidereitti vastaisi tarpeisiin saaristossa?

Opinnäytetyössä tehty tarvekartoitus paljasti jo ongelman yhteyksien luomisessa taidekenttään saariston ulkopuolella, johon Taiteilijaverkoston toiminta vastaisi. Taidereitti olisi toinen työkalu Taiteilijaverkoston lisäksi, mutta se olisi myös merkittävä markkinointiväline taiteilijoille ja taiteentoimijoille oman työnsä esille-tuomiseksi heidän omalla asuinalueellaan. Taidereitti olisi Taiteilijaverkoston alle toteutettavaa toimintaa eikä liity Taiken toimintaan millään tavoin.

Taidereitin toimintamalli perustuu saaristosta tuotettavaan sisältöön, joten sen toteutuminen Saariston ammattikuvataiteen kentän pienoismallina olisi kiinni taiteilijoista ja toimijoista saaristoalueilla. Taiteilijaverkoston alla toimiva Taidereitti kannustaisi taiteilijoita tuottamaan työpajoja, luentoja, näyttelyitä ja kaikkea muuta taidematkailijaa kiinnostavaa sisältöä. Se myös tarjoaisi mahdollisuuden markkinoida jo olemassa olevia esim. vuosittain toteutettavia projekteja. Taidematkailijalle reitti puolestaan tarjoaisi uutta, ympärivuotista elämyksellistä matkailua, korkeatasoisen kuvataiteen parissa upeassa saaristomiljöössä.

Kuinka taidereitti voitaisiin toteuttaa

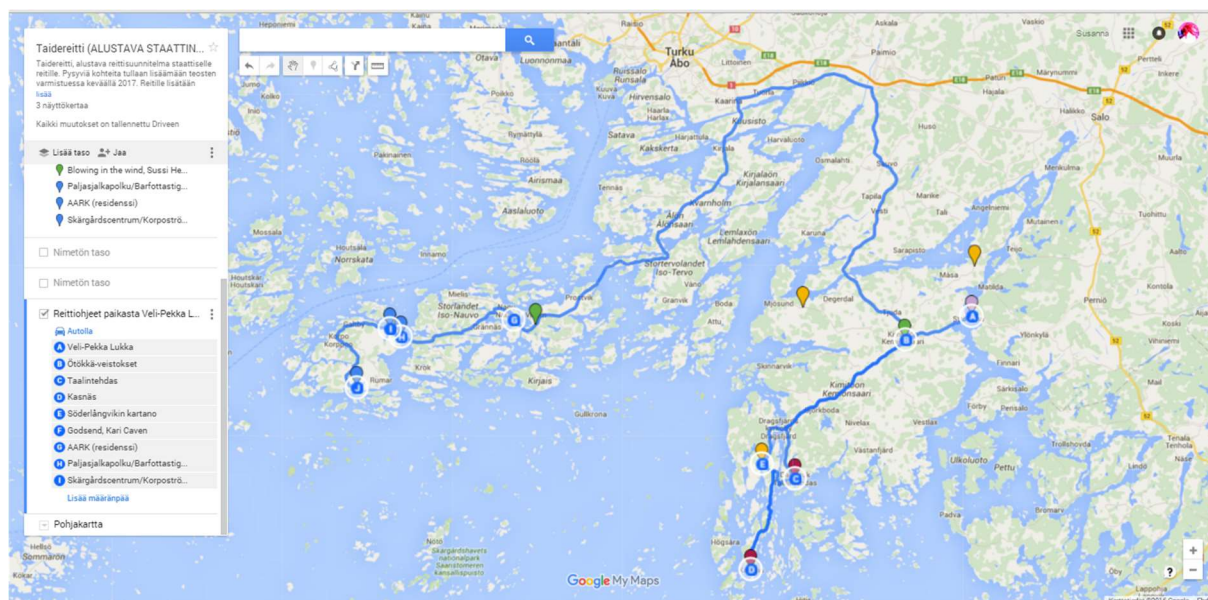
Taidereitti lanseerattaisiin 2017 heinäkuussa (mahdollisesti kuvataiteiden liputuspäivänä) yhteistyössä Turun Taiteilijaseuran ja Konstrundanin kanssa. Taidereitin koko projektisuunnitelma on liitteenä opinnäytetyössä.

Taidereitin lanseeraukseen kuuluisi bussikuljetus tapahtuman aikana. Bussikuljetusta on tässä yhteydessä parempi kutsua matkapaketiksi, sillä se sisältäisi myös majoituksen sekä opastuksen Taidereitin kohteissa. Tapahtuma sijoittuisi aluksi kesään, jotta se saa riittävän paljon huomiota kiireisen kesäsesongin aikana ja näin tulevaa talvitapahtumaa (2017) on helpompi markkinoida. Talvitapahtumassa tultaisiin myös näkemään bussimatkapaketti.

Taidereitti toteutettaisiin Taiteilijaverkoston toimesta eli sen kattojärjestönä toimisi Korpoström saaristokeskus. Taidereitin toimintamalli perustuu (kuten Taiteilijaverkostokin) opinnäytetyössä kerätystä aineistosta löytyneeseen tarpeeseen

ja siihen vastaamiseen. Taidereitti on Taiteilijaverkoston lailla minun konseptoineni projekti eikä Taike osallistuisi sen toteutukseen.

KUVA 8, Kuvakaappaus Taidereitin alustavasta suunnitelmasta saaristossa.

Taidereitille luotaisiin ensimmäisenä mobiilikäyttöiset nettisivut, jonne staattinen reitti tallennetaan (ks. LIITE 3).

Taidereitin monistettavuus

Yhtenä näkökulmanani konseptisuunnittelussa oli monistettavuus. Taidereitin ajatus nojaa netistä löytyvään karttaan, jota matkailija voi käyttää saaristossa kulkiessaan (esim. autolla tai polkupyörällä). Sisällön puolesta Taidereitti nojaa alueeseen, johon se on sijoitettu. Alueen ammattikuvataiteilijat ja toimijat voisivat itse ilmoittaa Taidereittikohteen Taiteilijaverkoston internetsivuston kautta, jolloin sisältö pysyy vaihtelevana ja autenttisena aluetta edustavana.

Taidereitin monistettavuus minne tahansa päin Suomea on helppoa ja täysin toteutettavissa. Keskusteltuani läänintaiteilija Hannele Romppasen (Romppanen 2015) kanssa ymmärsin, että monilla pienemmillä paikkakunnilla taistellaan samojen ongelmien kanssa kuin saaristossakin. Taidereitti-konseptia voitaisiin läh-

teä viemään näille paikkakunnille ja soveltaa paikallisten tarpeiden sekä piirteiden mukaiseksi. Taidereittiä voidaan soveltaa mihin tahansa taiteiden alaan ja se toimii hyvin myös yksittäisenä tapahtumana vaikka kerran vuodessa.

8 OPINNÄYTETYÖN HYÖTY KULTTUURITUOTANNON KENTÄLLE

Käsittelen opinnäytetyöstä olevia hyötyjä alalle kolmessa osassa. Saariston taiteilijoille tulevat hyödyt esiteltiin edellisissä kappaleissa ja tässä keskityn esittelemään hyötyjä toimijalle. Toimijalla tarkoitan esimerkiksi kulttuurituottajaa tai muuta taiteen alan ammattilaista, jonka toiveena voisi olla toteuttaa hanke tai projekti saaristoon.

8.1. Kartoituksen hyöty

Tein kartoituksen tehtiin Kemiön ja Paraisten alueella. Kartoituksen tavoitteena oli selvittää miten taiteilijat ja toimijat ovat sijoittuneet saaristoon ja mikä heidän toimintansa sisältö/muoto on ja millaisia verkostoja heillä on. Kartoitus tarjoaa mahdollisuuden hahmottaa taiteen kenttää saaristossa. Esimerkiksi Taidereittiä suunniteltaessa kartoitus toimi pohjana, johon staattista reittiä voidaan ajatella asetettavaksi.

Kartoituksen perimmäisin hyöty tulee kuitenkin siitä, että se osoittaa kuvataiteiden kentän aktiivisuuden saaristossa ja herättää toimijoita (esimerkiksi tuottajia) huomaamaan saariston potentiaalin. Potentiaali ei löydy saaristossa vain upeista maisemista ja saariston tarpeesta saada tapahtumia ja projekteja vaan myös ammattilaisten verkostosta. Kemiön ja Paraisten alueella eläviä luovia ammattilaisia kiinnostavat uudet projektit ja saaristossa rahoituksen saaminenkaan ei ole suuri haaste kaksikielisyyden tarjoaminen rahoituslähteiden vuoksi. Kilpailua ei juuri-kaan ole, paitsi heinäkuun turistikautena. Uutta tapahtumaa tai projektia suunnitteleva voi toteuttaa ideoitaan vapaammin ja suuremmassa mittakaavassa.

Taiteen edistämiskeskuksen Lounais-Suomen aluetoimipisteelle kartoitus tarjoaa näköalaa saariston visuaalisten taiteiden kenttään ja siellä toimivien verkostojen dynamiikkaan sekä kehitystarpeisiin.

8.2 Taiteilijaverkoston hyöty kulttuurikentälle

Taiteilijaverkoston tarjoama hyöty kommunikaatiosiltana ei tarjoa apua pelkästään taiteilijoille. Verkosto mahdollistaisi yhteydenoton vaivattomasti myös toimijoille esimerkiksi visuaalisiin taiteisiin erikoistuneille kulttuurituottajille tai näyttelyjärjestäjille. Kartoitusta ja opinnäytetyötäni tehdessä keskustelin mm. Konstrundanin Turunmaan projektipäällikön, Julia Nymanin kanssa (Nyman 2015). Hän avasi näkökulmaa Konstrundanin kannalta ja kertoi esimerkiksi kuinka hankalaa yhteydenotto voi olla saariston suuntaan. Uudistuksia ja uusia projekteja tehdessä olisi tärkeää saada tietoa leviämään saaristossa ja ennen tehtyä kartoitusta tämä oli äärimmäisen haastavaa. Huomasin tämän myös aloittaessani opinnäytetyön tekemistä.

Maantieteellisesti saaristo on erittäin hankala yhteyksiä ja vuodenaikojen vaihtelevia ajatellen. Taiteilijaverkosto tarjoaisi mahdollisuuden helppoon yhteydenottoon ja tiedon levittämiseen yhtä reittiä pitkin koko Kemiön ja Paraisten alueen ammattikuvataiteen kentälle. Tiedottaminen myös saaristosta ulospäin helpottuisi.

Haastatteluissa kävi useaan otteeseen ilmi huoli saariston käsityöläisyyteen painottuvasta imagosta. Tämä on omalta osin vahingollista ammattikuvataiteilijoille. Heidän työnsä on pitkän koulutuksen ja uran tulosta ja he toivoisivat ammattilaisuutensa nousevan paremmin esille myös Turunmaan saaristoalueilla. Vaikka käsityöläisyys on tärkeä osa saaristoa ja tasa-arvoinen luovan alan suuntaus, on se kuitenkin ammattialana täysin eri asia kuin kuvataide. Tähän asiaan taiteilijat toivovat tarkennusta ja yleisötietoisuuden edistämistä. Taiteilijaverkoston yksi tavoite olisi ammattikuvataiteen profiilin nostaminen saaristoalueilla ja sen erottaminen käsityöläisyydestä. Tämä tavoite hyödyttäisi myös toimijoita, jotka hakevat ammattilaisia omiin projekteihinsa.

Kävin keskustelemassa Korpoström keskuksessa Micaela Janssonin (Jansson 2016) kanssa, joka vastaa kulttuuritoiminnan sisällöstä saaristokeskuksessa. Hänenkin toiveenaankin toimijana oli tuoda yhteen luovia ihmisiä, joiden kanssa uuden sisällön luominen voisi tuoda saaristoon uusia innovatiivisia projekteja ja edistää ympärivuotisuutta. Sama tausta-ajatus Taiteilijaverkostolla olisi myös saariston ulkopuolisia toimijoita ajatellen; tavoite on houkutella uusia tekijöitä saaristoon. Taiteilijaverkosto tarjoaisi vaivattoman tiedottamiskanavan sekä valmiin luovien tekijöiden verkoston, jonka kautta projektin tai hankkeen toteuttajan on mahdollista viedä hyvä idea pöytälaatikosta käytäntöön.

8.3 Taidereitin hyöty

Taidereitin toteuttajana olisi Taiteilijaverkosto ja näin ollen reitille ehdotettavat projektit vietäisiin verkoston kautta hyväksyttäväksi. Vain verkoston jäsenillä olisi mahdollisuus ”ilmoittaa” projektistaan reitin varrella ilman erillisiä hyväksymiä. Verkostoon kuitenkin toivottaisiin toimijoita (tuottajia, järjestöjä tms.) visuaalisten taiteiden ammattikentältä myös saariston ulkopuolelta. Taidereitti olisi oiva työkalu projektin pilotointiin, testaamiseen, markkinointiin tai vaikka suureen tapahtumaan. Taidereitti pyrkisi olemaan saaristoalueiden visuaalisten taiteiden pienoismalli ja projektien toivotaan kunnioittavan tätä ajatusta. Kuitenkin tämä tarjoaisi esimerkiksi tuottajille aivan uudenlaisen mahdollisuuden toteuttaa taiteen tapahtumia; saaristossa ei ole samaa kilpailua kuin kaupunkialueilla ja tällöin myös rahoituksen saaminen on huomattavasti helpompaa. Toimijat voisivat hakea omiin projekteihinsa lisäksi saaristosta ja saariston taiteilijat puolestaan voisivat hakea toimijoita omien projektiansa ympärille. Taidereitti mahdollistaisi vuoropuhelun visuaalisten taiteiden ammattikentällä ympäristössä, jossa kilpailua ei juurikaan ole ja jokaisella projektilla on tilaa hengittää. Lisäksi projekti saisi automaattisen tiedotuskanavan Taiteilijaverkoston kautta ja Taidereitin markkinoinnissa otetaan kaikki reitin varrella tapahtuma sisältö huomioon. Saaristoalueille toivotaan lisää projekteja ja toimijalle tarjoutuisi tilaisuus kokeilla rajojaan luovan verkoston kanssa riittävällä taustatuella.

Yleisölle Taidereitti voisi tarjota aivan uudenlaisen elämyksen saaristossa kuvataiteiden keinoin. Elämyksellinen taidematkailukohde saaristossa olisi matkailijalle uusi ja elämyksellinen kokemus. Tapahtumien sirottaminen muuallekin, kuin kesäaikaan tarjoaa myös uudenlaista näköalaa vuodenaikojen vaihtuvuuteen saaristossa ja sen luonnossa. Matkailijalle tutustuminen uudenlaiseen saaristoon sen kuvataiteen kentän pienoismallin kautta antaisi vuosittain uutta nähtävää ja mahdollisuuden tutustua taiteen takana oleviin ammattilaisiin.

LÄHTEET

Kirjalähteet ja julkaisut:

Aianet 2016a. Artists In Archipelago. AIA - Turun saariston taiteilijoiden verkosto. Viitattu: 8.4.2016. <http://aianet.fi/suomeksi/alku/>

Aianet 2016b. Artists In Archipelago. Tietoa AIA-projektista. Viitattu: 8.4.2016. <http://aianet.fi/suomeksi/projekti/>

Barfotastigen 2016a&b. Paljasjalkapolku. Viitattu: 8.4.2016 ja 17.4.2016. <http://www.barfotastigen.com/>

CAA 2016a. Contemporary Art Archipelago. Viitattu: 8.4.2016. <http://www.contemporaryartarchipelago.fi/>

CAA 2016b. Glass Meadow. Viitattu: 8.4.2016. <http://www.contemporaryartarchipelago.fi/exhibition/artwork/26>

CAA 2016c. Taivaan Lahja. Viitattu: 8.4.2016. <http://contemporaryartarchipelago.fi/exhibition/artwork/19>

CAA 2016d. Blowing in the wind. Viitattu: 8.4.2016. <http://contemporaryartarchipelago.fi/exhibition/artwork/21>

Heinonen, Yrjö (toim.) 2014. Taide, kokemus ja maailma. Risteyksiä tieteiden väliseen taiteiden tutkimukseen. Turku. Turun yliopisto

Herranen, Kaisa & Houni, Pia & Karttunen, Sari. 2013. Pitäisi laajentaa työalaansa. Kuvataiteilijan ammattirooli ja osaamistarpeet tulevaisuuden työelä-mässä. Cupore: julkaisu 21/2013

Jansson, Micaela 2016. Haastattelu. 20.1.2016. Haastattelija: Susanna Ilmonen

Kemiönsaaren palveluhakemisto 2016. Osuuskunta Juurikas. Viitattu: 17.4.2016. <http://ksg.fi/fi/fi-osuuskunta-juurikas-xiv-sokerikulma/>

Kemiönsaari 2016a. Tietoa kunnasta. Viitattu: 8.4.2016. <http://www.kemionsaari.fi/fi/tietoa-kunnasta/>

Kemiönsaari 2016b. Kemiön vapaa-aika ja kulttuuri. Viitattu 8.4.2016. <http://www.kemionsaari.fi/fi/vapaaaika-ja-kulttuuri/kulttuuri>

Konstrundan 2016. Konstrundan taidetapahtuma. Viitattu 18.4.2016. <http://konstrundan.fi/fi/etusivu/>

Kotilainen, Riina 2015. Haastattelu. 1.12.2015. Haastattelija: Susanna Ilmonen

Konstsamfundet 2016. Amos Andersonin säätiön rahasto. Viitattu: 18.4.2016. <http://www.konstsamfundet.fi/info/konstsamfundet-suomeksi>

Kulturfonden 2016. Svenska Kulturfonden. Viitattu: 18.4.2016. <http://www.kulturfonden.fi/suomeksi/>

Lepistö, Vappu 1991. Kuvataiteilija taidemaailmassa. Tapaustutkimus kuvataiteellisen toiminnan sosiaalipsykologisista merkityksistä. Helsinki: Tutkijaliitto

Leino, Renja 2015. Haastattelu. 22.10.2015. Haastattelija: Susanna Ilmonen

- Lounais-Suomen aluevirastokeskus 2016. Koulujen alkamis-päättymisajankohdat julkaisu. Viitattu: 8.4.2016. <https://www.avi.fi/documents/10191/38106/Koulujen+ty%C3%B6+ja+loma-ajat+2015-2016+julkaisu.pdf/1b896232-5528-4507-9546-169692310c18>
- Nyman, Julia 2015. Haastattelu. 20.11.2015. Haastattelija: Susanna Ilmonen
- NorpasFest 2016. Festivaali Norpas Taalintehtaalla. Viitattu: 17.4.2016. <http://www.festivalnorpas.org/2015/>
- Parainen 2016a. Paraisten kaupunki. Viitattu: 8.4.2016. http://www.parainen.fi/web/kommuninfo/fi_FI/om_pargas
- Parainen 2016b. Karttakuva. Viitattu 8.4.2016. http://www.parainen.fi/web/kartor/fi_FI/kartor/
- Rautiainen, Pauli 2012. Kuvataiteilijan oikeudellinen asema. Ammattimaista taiteellista toimintaa rajoittava ja edistävää oikeussäätelyä. Johtamiskorkeakoulu, Tampereen yliopisto. Akateeminen väitöskirja.
- Rensujeff, Kaija 2014. Taiteilijan asema 2010. Taiteilijakunnan rakenne, työ ja tulonmuodostus. Helsinki: Taiteen edistämiskeskus
- Romppanen, Hannele 2015. Haastattelu 15.12.2015. Haastattelija: Susanna Ilmonen
- Saariston matkailuportaali 2016. Saariston esittely. Viitattu: 23.4.2016. <http://www.saaristo.org/index.php?page=113&lang=1>
- Saariston rengastie 2016. Saariston rengastien esittely. Viitattu 23.4.2016. <http://www.saaristonrengastie.fi/saariston-rengastie>
- Suomen kuvataiteilijaseura 2016. Kuvataiteilijamatrikkeli. Viitattu: 8.4.2016. <http://www.kuvataiteilijamatrikkeli.fi/fi/valintaperusteet.html>
- Taiteen edistämiskeskus 2016a. Viitattu 8.4.2016. <http://www.taike.fi/fi/tietoa-meista>
- Taiteen edistämiskeskus 2016b. Ympäristötaiteen määrittely. Viitattu 23.4.2016. <http://www.taike.fi/fi/web/ymparistotaide/ymparistotaide>
- Turku 2011. Taiteilija luo teoksen, kuraattori näyttelyn: viite Westerholm Sabina. Viitattu 18.4.2016. http://www.turku2011.fi/uutiset/taiteilija-luo-teoksen-kuraattori-nayttelyn_fi
- Visitkimitoon.2016. Kemiön tapahtumat. Viitattu: 8.4.2016. <http://www.visitkimitoon.fi/fi/tapahtumat-fi>
- Visit Finland 2016a. Merellinen saaristo-ohjelma. Viitattu: 21.4.2016. <http://www.visitfinland.fi/tuoteteemat/merellinen-saaristo/>
- Visit Finland 2016b. Merellinen saaristo-ohjelman taustatutkimus. Viitattu: 21.4.2016. <http://www.visitfinland.fi/studies/merellinen-saaristo-markkina-ja-benchmarking-selvitykset/>

LIITTEET

1. SAARISTON
AMMATTIKUVATAIDEKENTTÄ(Liite ei ole
saatavilla yhteystietosuojan vuoksi)
2. TAITEILIJAVERKOSTO
3. TAIDEREITTI
4. HAASTATTELURUNKO

TAITEILIJAVERKOSTO

Saaristoon perustettavan taiteilijaverkoston projektisuunnitelma

TAITEILIJAVERKOSTO

Saaristoon perustettavan taiteilijaverkoston projektisuunnitelma

Sisällys

1. TAITEILIJAVERKOSTO	3
2. TAITEILIJAVERKOSTON TULOSALUEET	5
3. TAITEILIJAVERKOSTO: ORGANISAATIO	7
4. TAITEILIJAVERKOSTON TALOUS	8
5. TAITEILIJAVERKOSTON LANSEERAAMINEN	8

Tässä kappaleessa esittelen Taiteilijaverkoston, sen toiminnan sisällön sekä mitä Taiteilijaverkosto tulevaisuudessa voi olla. Taiteilijaverkosto on Saaristokeskus Korpoströmin alle perustettava visuaalisten taiteiden ammattitaiteilijoille sekä muille alan toimijoille suunnattu verkostoitumiseen ja tiedottamiseen tarkoitettu verkkosivusto.

1.1. TAITEILIJAVERKOSTON TOIMINTA LYHYESTI

Taiteilijaverkosto toimii Taiteilijaverkoston verkkosivuilla, jossa tiedotetaan mm. visuaalisten taiteiden kentän tapahtumista, projekteista, hankkeista Kemiön kunnan sekä Paraisten Saaristokaupungin alueella. Taiteilijaverkosto palvelee saariston taiteilijoita tiedottamalla myös saariston ulkopuolisista teoshauista, näyttelymahdollisuuksista, rahoitushauista, prosenttiperiaate-hauista sekä muista taiteilijalle tärkeistä mahdollisuuksista. Taiteilijaverkoston jäsenistöön tulee kuulumaan Turunmaan saaristoalueiden ammattikuvataiteilijoita sekä visuaalisten taiteiden kentän toimijoita. Toimijakentältä tullaan hakemaan jäsenistöä myös Turun saariston ulkopuolelta. Tähän kategoriaan voi kuulua taiteilijaseuroja, gallerioita, yksittäisiä tuottajia, kuraattoreita ja muita alan ammattilaisia tai järjestöjä.

Taiteilijaverkosto järjestää puolivuositaisia/vuosittaisia tapaamisia, jossa tekijät ja toimijat voivat verkostoitua keskenään. Lisäksi pyrimme järjestämään muita visuaalisten taiteiden tapahtumia.

Taiteilijaverkosto tulee perustamaan ja vastaamaan myös Taidereitin toiminnasta. Taidereitti on Kemiön kunnan ja Paraisten Saaristokaupungin alueella kulkeva visuaalisten taiteiden elämyksellinen taidematkailukohde.

1.2. TAITEILIJAVERKOSTON TAVOITTEET

Taiteilijan verkoston ydintavoite on tarjota saaristoalueiden taiteilijoille ja toimijoille verkostoitumismahdollisuuksia sekä väylän tiedottaa ja vastaanottaa tietoa. Taiteen edistämiskeskuksen Lounais-Suomen aluetoimipisteen toimeksiannosta tehdyssä opinnäytetyössä paljastui saaristoalueiden taiteilijoiden tarve verkostoitumiseen ja tiedottamisen vaikeus. Taiteilijaverkosto pyrkii vastaamaan näihin tarpeisiin.

Verkosto tarjoaa verkkosivuillaan foorumin, jossa ammattikuvataiteilijat sekä visuaalisten taiteiden toimija-ammattilaiset voivat vinkata projekteista ja hankkeista sekä innostaa muita tekijöitä osallistumaan toteutukseen. Taiteilijaverkoston ylläpito seuraa ideanurkka-foorumia ja pyrkii etsimään projekteille sekä hankkeille sopivia yhteistyökumppaneita myös saaristoalueiden ulkopuolelta.

Taiteilijaverkosto tarjoaa tietoa sekä väylän tiedottamiseen visuaalisten taiteiden kentällä saaristossa. Verkoston tavoite ei ole olla taiteilijaseura vaan kommunikaatiosilta taiteiden kentällä saaristoalueella. Verkoston tavoite on houkutella uusia projekteja ja hankkeita Turun saaristoalueille ja nostaa visuaalisten taiteiden ammattikentän profiilia saaristossa.

1.3. VISIO JA MISSIO

Visio

Taiteilijaverkosto edustaa Turun saaristoalueiden ammattikuvataiteen kenttää valtakunnallisesti ja edistää sitä houkuttelemalla saaristoon uusia projekteja sekä hankkeita. Verkosto tuottaa saaristoon Taidereitin, joka toimii uutena, elämyksellisenä taidematkailukohteena sekä toimii Turun saariston visuaalisten taiteiden kentän pienoismallina.

Taiteilijaverkosto pyrkii palvelemaan alueen taiteilijoita käteväenä tiedottamisen ja verkostoitumisen työkaluna.

Missio

Taiteilijaverkosto on visuaalisten taiteiden ammattikentän työväline, tiedotuskanava ja kehitystyötä tekevä taho Turun saaristoalueilla.

2. TAITEILIJAVERKOSTON TULOSALUEET

2.1. TAVOITTEET

Taiteilijaverkoston tavoitteena on olla ympärivuotisen, aktiivisen ja verkostoituneen visuaalisten taiteiden ammattikentän ydin Turun saaristossa. Taiteilijaverkosto pyrkii tiedottamaan, tuottamaan ja tarjoamaan sisältöä verkkosivuillaan, joka hyödyttää Turun saaristossa työskenteleviä ammattikuvataiteilijoita parhaiten.

Taiteilijaverkoston tavoite on olla kommunikaatiosilta sekä tiedonlähde niin saariston ulkopuolella oleville toimijoille, joilla on kiinnostusta toteuttaa projekteja tai hankkeita saaristossa, että taiteilijoille, jotka asuvat ja työskentelevät Turun saaristossa. Taiteilijaverkoston toimintaa muokataan ja kehitetään tarpeen mukaan.

Tällä hetkellä tarve painottuu tiedonkulkuun, joten Taiteilijaverkosto tiedottaa saariston projekteista ulospäin ja saariston ulkopuolisista mahdollisuuksista saaristoon päin. Taiteilijaverkosto päivittää uutissivuaan jatkuvasti ja toimii myös yhteydenoton välikätenä saariston ja mantereen välillä visuaalisten taiteiden kentällä.

Taiteilijaverkoston tavoitteena on myös houkuttaa uusia tekijöitä saaristoalueille. Turun saaristo on kesään painottuneen turistikautensa vuoksi epätasapainossa ajallisesti ja suuri osa saariston tarjoamaa potentiaalia jää käyttämättä. Potentiaalilla tarkoitetaan vapaata aikaa ja tilaa sekä upeita maisemia ja ammattitaitoa, jota saaristosta löytyy. Näin tavoitteeksi syntyy myös ympärivuotisuuden edistäminen saaristoalueilla.

2.2. TOIMINNANKUVAUS (Tavoitteet toiminnalle)

Taiteilijaverkoston toimintaan sisältyy tiedottamisen ja viestinnäedistämisen lisäksi kuvataiteen projektien sekä hankkeiden luotsaaminen saaristoalueilla. Taiteilijaverkosto tarttuu projekti-ideoihin ja puskee niitä eteenpäin etsimällä sopivia yhteistyökumppaneita sekä auttamalla projektin tuotannollisissa asioissa tarvittaessa. Yksi verkoston tärkeistä painopisteistä on saariston ympärivuotisuuden edistäminen ja tästä syystä Taiteilijaverkosto tulee myös vastaamaan Taidereitistä. Taidereitti on ympärivuotinen taidematkailukohde, jossa matkailija pääsee tutustumaan Turun saaristoon kuvataiteiden keinoin (Taidereitin projektisuunnitelma erikseen opinnäytetyön liitteenä.)

Taiteilijaverkosto motivoi saaristoalueiden taiteilijoita tuottamaan uutta sisältöä saaristoon ja kannustaa saariston ulkopuolisia toimijoita tuottamaan saaristoon visuaalisten taiteiden projekteja sekä hankkeita yhteistyössä saariston taiteilijoiden kanssa.

Taiteilijaverkoston verkkosivuilla on alisivuina uutiset, ideanurkkaus, taiteilijoiden yhteystiedot ja toimijoiden yhteystiedot. Verkkosivuille lisätään toimintoja tarpeen mukaan ja ennen lanseerausta kohderyhmälle lähetetään testisivuston linkki kokeiltavaksi syksyllä 2016. Testisivustosta kerätään palautetta ja lisää toiveita sisällöksi. Painopiste pidetään kuitenkin tiedottamisessa ja verkostoitumisessa.

2.3. TULEVAISUUDEN KUVIA

Taiteilijaverkoston perustoimintoihin kuuluu verkostoituminen ja tiedottaminen sekä projektiluotsaaminen saaristoalueilla. Tulevaisuudessa toiveena Taiteilijaverkostolle olisi kuitenkin olla paljon enemmän.

Kehitystyötä tekevä Taiteilijaverkosto haluaa edistää ammattikuvataiteiden kenttää saaristoalueilla ja vaikka varsinaista kivijalkatoimistoa ei tarvita olisi tavoite saada tulevaisuudessa muutamia esimerkiksi näyttelytiloja Taiteilijaverkoston alle.

Taidereitin toivotaan menestyvän taidematkailukohteena ja edistävän paikallisten taiteilijoiden mahdollisuuksia tulla näkyviin omalla paikkakunnallaan.

Taiteilijaverkostosta pyritään luomaan pysyvä, saariston kuvataidekenttää edistävä organisaatio. Korpoströmin alla Taiteilijaverkoston tulevaisuus näyttää vakaalta ja pysyvältä, jolloin taiteilijoille ja taidekentän toimijoille voidaan tarjota pitkäaikaista tukea ja aktivointia heidän omalla paikkakunnallaan.

3. TAITEILIJAVERKOSTO: ORGANISAATIO

3.1. SAARISTOKESKUS KORPOSTRÖM

Saaristokeskus Korpoström (Skärsgårdscentrum Korpoström) on 2004 Korppooseen, Parasiin perustettu monitoimikeskus, jonka alta löytyy useita toimijoita (esim. Åbo Akademi, Metsähallituksen toimipiste) (Lähde: https://fi.wikipedia.org/wiki/Saaristokeskus_Korpostr%C3%B6m) Saaristokeskus tulee toimimaan Taiteilijaverkoston kattojärjestönä ja Taiteilijaverkosto liitetään osaksi Korpoström saaristokeskuksen toimintaa. Rahoitus tullaan hakemaan keskuksen nimissä ja markkinointi tulee tapahtumaan saaristokeskuksen nimissä. Rahoitus haetaan kuitenkin erillisenä muusta keskuksen toimintaa. Yhteyshenkilö Saaristokeskuksessa on näyttelyvastaava Micaela Jansson.

Saaristokeskuksen verkkosivut: <http://skargardscentrum.fi/?lang=fi>

Taiteilijaverkoston verkkosivut tulevat toimimaan saaristokeskuksen verkkosivujen alla.

3.2. TAITEILIJAVERKOSTON HENKILÖKUNTATAVOITTEET

Taiteilijaverkoston toimintaa tullaan pyörittämään tiiminä, johon kuuluu koko toiminnan koordinaattori, markkinointivastaava sekä erikseen Taidereittivastaava. Toiminnan koordinaattorin vastuualueisiin kuuluu taiteilijoiden kanssa yhteydenpito sekä heidän avustamisensa projekteihin ja muuhun työolosuhteiden parantamiseen liittyvät asiat sekä yhteistyökumppaneiden hankinta ja muu tarvittava toiminta. Markkinointi- ja tiedotusvastaava huolehtii Taiteilijaverkoston sivustojen uutisoinnista ja siellä tiedottamisesta sekä verkoston ja taidereitin markkinoinnista. Taidereittivastaava huolehtii Taidereitin koordinointiin ja organisointiin liittyvistä asioista. Lisäksi Taiteilijaverkoston toiminnan kehittymisen sekä ylläpidon varmistamiseksi pyrimme saamaan tiimiimme myös graafisen suunnittelijan/verkkosivusuunnittelijan.

3.3. TAITEILIJAVERKOSTON SIDOSRYHMÄT

Taiteilijaverkoston sidosryhmiin kuuluvat kattojärjestönä Korpoström saaristokeskus, jolloin myös Åbo Akademi ja metsähallitus. Yhteistyökumppaneita ovat Konstrundan, jonka kanssa Taidereitti toteutetaan yhteistyössä. Konstrundanin kanssa suunnitellaan myös mahdollisesti tiedotukseen liittyvää yhteistyötä sekä Taidereitin verkkosivujen sisällyttämistä Konstrundanin verkkosivuille.

Toinen tärkeä yhteistyökumppani on Turun Taiteilijaseura, joka myös kuratoi Taidereitin ympäristötaideteosten hankintaa. Turun Taiteilijaseuran kanssa tehdään myös tiedotuksellista yhteistyötä ja heidän puoleensa käännytään taiteelliseen sisältöön liittyvissä asioissa.

4. TAITEILIJAVERKOSTON TALOUS

4.1. RAHOITUSLÄHTEET

Rahoitusta haetaan Taiteilijaverkoston toiminnan pyörittämiseen ja lanseeraukseen SKR:n aluerahastosta ja I samma båt-leader rahastosta syksyllä 2016. SKR:n rahoitus haetaan hankeapurahana useammalle vuodelle. Hankerahoituksen aikana toiminta pyritään vakiinnuttamaan osaksi Korpoströmin toimintaa.

Rahoitusta tullaan hakemaan Taidereittiä varten erikseen ja Taidereitin rahoituksen ensi-sijaisuus muodostuu taiteilijoille maksettavista korvauksista. Taiteilijoiden työn korvaukseen haetaan rahoitus Svenska Kulturfondenilta syksyllä 2016. Lisäksi Taidereitille haetaan rahoitusta Koneen Säätiöltä, myös korvaukseen taiteilijoille. Koneen Säätiön rahoitusta haetaan mm. workshoppien, luentojen järjestämiseen sekä teoskorvauksiin.

5. TAITEILIJAVERKOSTON LANSEERAAMINEN

Tässä viimeisessä kappaleessa käyn läpi Taiteilijaverkoston käynnistämiseen ja testaamiseen liittyviä asioita.

5.1. TAITEILIJAVERKOSTO ENNEN PERUSTAMISTA (TESTAUS)

Taiteilijaverkostoa tullaan testaamaan syksyllä 2016 lähettämällä sidosryhmille ja saaristoalueiden taiteilijoille sekä toimijoille linkki testisivustoon. Linkin saatuaan taiteilijat sekä toimijat voivat lähettää palautetta sivustolla, jonka pohjalta lopullinen sivusto luodaan ja avataan keväällä 2017. Testisivustolla esitellään Taiteilijaverkoston toimintaa sekä esimerkkiä siitä mitä sivustot tulevat pitämään sisällään. Kaikilta, joille testilinkki lähetetään, toivotaan palautetta. Palautteen pohjalta Taiteilijaverkoston sivut saadaan palvelemaan alueen taiteen kenttää parhaimmalla mahdollisella tavalla.

Testisivuston linkki: <https://taiteilijaverkosto.wordpress.com/>

5.2. MARKKINOINTI TAITEILIJOILLE JA TOIMIJOILLE

Taiteilijaverkostosta ilmoitetaan kaikille saaristoalueiden visuaalisten taiteiden ammattilaisille sekä taidekentän toimijoille. Taiteilijaverkoston toiminnan edellytys on, että mahdollisimman moni alan ammattilainen liittyy verkostoon. Taiteilijaverkosto on yleishyödyllinen projekti, jonka tavoite on saariston

taidekentän edistämisen lisäksi houkutella saaristoalueille uusia projekteja sekä hankkeita. Markkinoinnin tärkeys painottuu oikeastaan juuri saariston ulkopuolisten toimijoiden houkuttelussa.

Markkinointia ja tiedotusta tullaan tekemään mm. Humanistiselle ammattikorkeakoululle, joiden kulttuurituotannon opiskelijoita kannustetaan tuottamaan saaristoon projekteja sekä hankkeita visuaalisten taiteiden saralla. Taiteilijaverkoston tuottamaa Taidereittiä tullaan markkinoimaan myös matkailualan edustajien kautta (mm. TurkuTouring, Visit Finland). Taidereitin markkinoinnista kerrotaan tarkemmin Taidereitin omassa projektisuunnitelmassa (liitteenä: Opinnäytetyö Saariston ammattikuvataiteen kentästä).

Markkinointia tullaan tekemään myös Kemiön kunnan ja Paraisten saaristokaupungin kautta sekä Salon ja Turun taiteilijaseurojen kautta.

5.3. TAITEILIJAVERKOSTON PERUSTAMISEN AIKATAULU

Kk	TEHTÄVÄ	Kuvaus				
elo.16	Henkilöstö	Taiteilijaverkoston henkilöstön kasaaminen				
syys.16	Testaus	Testisivuston linkin lähettäminen sekä palautteen kerääminen				
syys.16	Rahoitus	Rahoituksen haku alkaa				
loka.16	Toiminta	Toiminnan kristallisointi palautteen pohjalta				
loka.16	Sivuston rakennus	Nettisivujen kasaaminen alkaa				
loka.16	Rahoitus	Rahoitushakukausi				
loka.16	Yhteistyö	Yhteistyökuvioiden viimeistely ja vastuunjako				
marras.16	Rahoitus					
marras.16	Sivuston rakennus	Nettisivujen rakennus jatkuu				
joulu.16	Tiedotus	Ensimmäinen tiedotusaalto saariston taiteilijoille sekä taiteen alan toimijoille.				
joulu.16	Some	Sosiaalisen median tilien luominen ja tiedotus				
joulu.16	Markkinointi	Markkinointisuunnitelman tekeminen				
tammi.17	Markkinointi	Markkinoinnin toimeksipano. Markkinoinnin ja tiedottamisen aloitus: Saaristoalueet + ulkopuoliset toimijat				
huhti.17	AVAJAISSET	Taiteilijaverkoston toiminta alkaa.				

LIITE 3

TAIDEREITTI

KEMIÖN JA PARAISTEN ALUEELLE TOTEUTETTAVA YMPÄRIVUOTINEN TAIDEMATKAILUKOHDE.

Laatija: Susanna Ilmonen

Päiväys: **26.2.2016**

Versio: 1.1.

SISÄLTÖ

1	PROJEKTIN TAUSTA.....	1
2	KOHDERYHMÄ JA HYÖDYNSAAJAT	1
3	TAIDEREITIN tavoitteet ja tehtävät.....	2
3.1	Taidereitin sisällölliset tavoitteet	2
3.2	Taidereitin alueelliset tavoitteet	3
4	TAIDEREITIN TEKEMISEN TAUSTALLA OLEVA AJATTELUMALLI (Opinnäytetyön kartoituksessa löytyneen tarpeen esittely)	3
5	TEHTÄVÄLUETTELO, AIKATAULU	5
6	PROJEKTIN ORGANISAATIO LYHYESTI	8
6.1	Taidereitin ohjausryhmä	8
7	PROJEKTIN MARKKINOINTI JA TIEDOTTAMINEN.....	8
8	PROJEKTITOIMINNAN RISKIT JA RISKIEN HALLINTA	9
9	PROJEKTIN LAADUNVARMISTAMINEN	9
9.1	Projektin raportointi.....	10
9.2	Projektin ohjaus- ja asiantuntijaryhmän kokoukset.....	10
9.3	Projektin dokumentoinnin hallinta.....	10
10	TOIMINNAN arviointi	11

PROJEKTIN TAUSTA

Taidereitti on saanut alkunsa ajatuksesta luoda Turunmaan saaristoalueille ympärivuotinen taidematkailukohde. Opinnäytetyöni sekä Kehittämistyöni ohella haastattelin Konstrundanin Turunmaan projektipäällikköä Julia Nymania, jonka kanssa olemme muovanneet Taidereittiä konkreettisempaan suuntaan. Julia Nyman antoi oman näkökantansa Konstrundanin osalta ja kertoi minulle mm. etteivät saariston taiteilijat olleet helposti taivuteltavissa mukaan ehdottamaani ”avoimien työhuoneiden”-ajatukseen. Tästä lähdimme viemään Taidereittiä enemmän ympäristötaiteen ja saariston ammattikuvataiteen pienoismallin suuntaan.

Eriytyvien opintojen muodossa kehitin Taidereitistä konseptin, jota nyt opinnäytetyössäni rakensin lähemmäksi konkreettista muotoa. Kuinka Taidereitti voitaisiin toteuttaa kesällä 2017 ja kuka sitä sitten lähtee toteuttamaan sekä miten?

KOHDERYHMÄ JA HYÖDYNSAAJAT

Taidereitin kohderyhmänä ovat henkilöt, jotka ovat kiinnostuneet niin taidematkailusta kuin saaristokulttuuristakin. Taidereitin todennäköisin kohderyhmä ovat noin +60 vuotiaat naiset, jotka ovat jääneet eläkkeelle, mutta harrastavat kulttuuria aktiivisesti ja ympärivuotisesti.

Tällainen ihmisryhmä on virkeää ja kulttuurikeskeistä ja he kuluttavat kulttuuria yleisesti vapaa-ajan harrastuksenaan. He käyvät teatterissa ja konserteissa sekä taidenäyttelyissä viikottain.

Kohderyhmänä voidaan nähdä myös koko taiteen kenttä, sillä taiteen kentällä toimivat taiteilijat ja taiteen kentällä toimivat henkilöt pyrkivät tutustumaan oman alansa tapahtumiin sekä kohteisiin.

Taidereitin selkeitä hyödynsääjiä ovat kuvataiteilijat, visuaalisten taiteiden kentän muut ammattilaiset sekä muut alueella toimivat palveluntarjoajat.

Kuvataiteilijoita Taidereitti hyödyntää siten, että Taidereitti tarjoaa heille työkalun oman työnsä esilletuomiseksi. Taidereitin varrelle toteutettava sisältö on alueella toimivien

ammattitaiteilijoiden omasta aktiivisuudesta sekä motivoituneisuudesta kiinni, joten halutessaan he voivat toteuttaa kokonaisia taiteen tapahtumia tai uusia taidekohteita reitin varrelle.

Taidereitin tiimoilta järjestetään myös ympäristötaiteen teoshaku ja reitille valituista teoksista maksetaan taiteilijoille asianmukainen korvaus. Teoksia vaihdetaan vuosittain, jolloin reitti pysyy monipuolisena, mutta myös taiteilijoille tarjoutuu mahdollisuus tuoda uutta sisältöä ja saada siitä korvaus.

Visuaalisten taiteiden alalla toimivat muut ammattilaiset hyötyvät Taidereitistä samaan tapaan kuin taiteilijat. He saavat huomiota omalle toiminnalleen lisäämällä sen reitin varrelle Reitin internet-palvelussa.

Muut palveluntarjoajat, esimerkiksi kahviloiden ja ravintoloiden pitäjät sekä majoituspalveluiden tarjoajat saavat mahdollisuuden avata palvelunsa yleisölle myös kesäajan ulkopuolella. Tämä on tosin tuottajan näkökulma sillä todellisuudessa palveluntarjoajat ovat projektille yksi suurimpia haasteita.

TAIDEREITIN tavoitteet ja tehtävät

Tässä kappaleessa esitellään Taidereitin tavoitteita niin sisällöllisesti kuin alueellisesti (Kemiö ja Parainen.)

Taidereitin sisällölliset tavoitteet

Taidereitti pyrkii olemaan samalla pienoismalli saariston ammattikuvataiteiden kentästä ja tarjoamaan laadukasta visuaalista taidetta yleisölle.

Toisaalta Taidereitti pyrkii sisällöllisesti haastamaan itseään ja taiteilijoita tuomaan aina uutta ja monipuolista tarjottavaa. Taidereitti pyrkii inspiroimaan taiteilijoita sekä yleisöä yhtä lailla.

Taidereitti tarjoaa taidematkailijalle mahdollisuuden kokea taidetta luonnon keskellä, mutta myös mahdollisuuksia osallistua luennoille sekä workshoppeihin. Taidereitti tarjoaa ympärivuotisen, sisällöllisesti vaihtelevan ja monipuolisen taidematkailukohteen.

(Tarkempi sisältö esitelty Opinnäytetyön liitteenä olevassa Taidereitin konseptissa/Kehitystyö)

Pähkinänkuoressa Taidereitin sisällöllinen tavoite on olla korkealaatuista ammattilaisten luomaa visuaalista taidetta ja taiteen tapahtumia, jotka edustavat Turun saariston ammattikuvataiteen kenttää ja saaristolaista elämäntapaa.

Taidereitin alueelliset tavoitteet

Taidereitti pyrkii vaikuttamaan alueellisesti Kemiössä ja Paraisissa tarjoamalla palveluntarjoajille mahdollisuuden avata ovensa myös kesäsesongin ulkopuolella tuomalla asiakkaita myös talviaikaan.

Tässä voitaisiin ajatella lumipalloeefktiä: Kun yksi palveluntarjoaja saadaan avaamaan ovensa ja hänelle saadaan tuotua asiakkaita alkavat myös muut kiinnostumaan tästä mahdollisuudesta.

Alueellisesti kehitetään myös taiteilijoiden mahdollisuutta tuoda omaa työtään esille ja tuoda yleisöä lähemmäs taiteilijoiden omaa paikkakuntaa. Saaristoalueet ovat leimautuneet pitkälti käsityökeskeiseksi ja Taidereitti pyrkii irrottamaan ammattikuvataiteet omaksi kentäkseen myös yleisön silmissä. Taidereitti tarjoaa mahdollisuuden nähdä saariston visuaalisten taiteiden kentän pienoismallin. Saariston luonto on uniikkia muuhun maahan verrattuna ja tämä näkyy myös taiteilijoiden työssä. Taidereitti mahdollistaa vuoropuhelun taidematkailijan, taiteilijan ja ympäristön välillä uudella tavalla ja kutsuu ihmisiä tutustumaan saaristoon kuvataiteiden keinoin.

TAIDEREITIN TEKEMISEN TAUSTALLA OLEVA AJATTELUMALLI (Opinnäytetyön kartoituksessa löytyneen tarpeen esittely)

Opinnäytetyöni aikana tein kartoitusta Turunmaan saaristoalueiden visuaalisten taiteiden ammattikentästä. Haastattelin useita taiteilijoita ja haastattelujen lomassa tein myös kartoitusta taiteilijoiden tarpeesta saariston hankalia olosuhteita ajatellen. Kemiön ja Paraisten alueilla liikkuessani oli havaittavissa, että maantieteellisesti vaikea alue kärsii myös toisesta perustavanlaatuisesta ongelmasta: Saaristoalueet tyhjenevät lähes tyystin kesäsesongin

päätyttyä. Kesäsesonki alkaa pääsiäisen tuntumassa, on aktiivisimmillaan heinäkuussa ja lopulta elokuussa koulujen alussa koko alue autioituu pientä paikallisväestöä lukuun ottamatta.

Taidereittiä suunniteltaessa keskityin tavoittelemaan taidematkailuelämyksen tarjoamista kesäsesongin ulkopuolella sekä parantamaan paikallisten taiteilijoiden mahdollisuuksia tuoda omaa työtään esille omalla kotikunnallaan. Vastaava mahdollisuus tarjoutuu lähinnä kaupungeissa asuville taiteilijoille, joten samanlaisen haasteen edessä ovat kaikki taiteilijat, jotka asuvat kauempana kaupunkiolosuhteista. Taidereitti ei tietenkään poista tarvetta tehdä töitä kaupunkeihin täysin, mutta se tarjoaa osittaisen vaihtoehdon kaupunkiin lähdölle. Taidereitti on konseptina yksinkertainen ja se on mahdollista monistaa lähes missä vain.

TEHTÄVÄLUETTELO, AIKATAULU

Alla on esitelty Taidereitin alustava tehtäväluettelo ja aikataulut. Vastuuhenkilöt nimetään myöhemmässä vaiheessa projektia, kun työryhmää kasataan.

Projektin ositus	2016-17	Vuosi																									
		KK																									
		Vko	1	2	3																						
Taidereitti vaihe 1	3/2016																										
• Projektisuunnitelma	3/2016																										
• Yhteistyömahdollisuuksien kartoitus	4-5/2016																										
• Rahoituskanavien kartoitus • Kustannusarvion tekeminen/Budjetointi (ALUSTAVA)	4-5/2016																										
• Työryhmän kasaaminen	6/2016																										
• Markkinointisuunnitelma • Viestintäsuunnitelma	7/2016																										

• TAIDEREITIN fyysinen muoto • Pysyvien teosten/kohteiden etsintä ja lukkoon lyönti	7/2016-8/2016																			
• Teoshaun suunnittelu	8/2016																			
• Teoshaun julkistaminen • Budjetoinnin tarkennus ja taloussuunnitelman kirjoitus ~3vuotta	9/2016																			
• Nettisivujen suunnittelu • Graafisen ilmeen suunnittelu	9/2016																			
Taidekentän informointi: Taidereitin periaatteet ja toiminta. (Saaristoalueiden taiteilijat)	9/2016																			
• Kesä tapahtuman tapahtumasuunnitelma	10/2016																			
• RAHOITUSHAKU	9-11/2016																			
• Nettisivujen julkistaminen Taidekentälle saaristossa. HUOM EI AVOIN VIELÄ YLEISÖLLE	2/2017																			
• Tapahtumahenkilöstön etsintä ja nimeäminen	3/2017																			
• Taidereitin markkinointi aloitetaan	4/2017																			
• Talvitapahtuman suunnittelun aloitus	5/2017																			

TAIDEREITIN AVAJAISET!!!! • Arviointi, talvitapahtuman tuotannon aloitus, TULEVAISUUDEN SUUNNITELMAT ja JATKUVUUDEN SUUNNITTELU arvion perusteella.	7/2017-8/2017																								

PROJEKTIN ORGANISAATIO LYHYESTI

Kuvio 1. Projektin organisaatio

Taidereitin ohjausryhmä

Projektin ohjausryhmä koostuu Taiteilijaverkostosta. Taiteilijaverkosto, joka toimii Korpoström keskuksen alla, on vastuussa Taidereitin toteutuksesta.

Taiteilijaverkoston toiminnasta vastuussa olevat henkilöt ovat myös Taidereitin ohjausryhmän jäseniä. Korpoström toimii Taiteilijaverkoston kattojärjestönä ja mm. rahoitus haetaan keskuksen nimissä.

Taiteilijaverkoston tuotantotiimi vastaa koko Taidereitin koordinoinnista. Taidereitin tuotantoon haetaan kuitenkin lisähenkilökuntaa tarpeen vaatiessa.

PROJEKTIN MARKKINOINTI JA TIEDOTTAMINEN

Taidereitin varsinainen markkinointisuunnitelma tehdään myöhemmässä vaiheessa, mutta alustavia tiedotus- ja markkinointikanavia esitellään jo tässä suunnitelmassa.

Markkinointia ja tiedottamista tullaan tekemään ns. perinteisten kanavien (sanomalehtimediat, kuntien tiedotuskanavat, Korpoströmin omat tiedotuskanavat jne.) lisäksi myös sosiaalisen median sekä matkailunjärjestäjien ja –järjestöjen kautta.

Tärkeitä tiedotuskanavia tulevat olemaan TurkuTouring (<http://www.visitturku.fi/>) sekä Visit Finland (<http://www.visitfinland.com/>). Näiden kanavien kautta houkutellaan Taidereitille myös Varsinais-Suomen ulkopuolisia matkailijoita.

Lisäksi Taidereitille suunnitellaan osallistavaa markkinointia eli houkutellaan yleisöä erilaisilla kampanjoilla ja kilpailuilla (palkintoina esimerkiksi kesätapahtuman bussiliput tms.) tuottamaan aiheeseen liittyvää markkinointimateriaalia. Tällaista materiaalia voisi olla esimerkiksi ”minun saaristoni”-periscope kampanja hashtagilla #taidereitti.

Tärkeintä on saada yleisö ja taiteen kenttä tietoiseksi Taidereitin olemassaolosta jo muutamaa kuukautta ennen reitin varsinaisia avajaisia.

Varsinaisen Taidereitin varrelle tulevat tapahtumat (nämä tapahtumat/näyttelyt/teokset/jne. ovat alueen taiteilijoiden/toimijoiden itse netin kautta ilmoittamia) ovat vain Taiteilijaverkoston antamien tunnuksien avulla ilmoitettavia. Taiteilijaverkosto ja Taidereitti tiedottaa reitin varrella olevista tapahtumista/näyttelyistä/teoksista/jne. nettisivuillaan. Jokainen tapahtuman ilmoittaja voi myös halutessaan markkinoida omien kanaviensa kautta verkostoilleen ja tähän tullaan myös kannustamaan.

TAIDEREITIN RISKIT JA RISKIEN HALLINTA

Aikataululliset haasteet tulevat vastaan palveluntoimittajien tavoittamisen kanssa. Kesällä he ovat kiireisiä ja keskittyneitä selviämään kesäkauden tungoksesta. Syys- ja talviaikaan he ovat tauolla, jolloin tavoittaminen voi olla haastavaa. Pyrkimyksenä on taivutella palveluntarjoajia osallistumaan heinäkuun tapahtumaan. Tapahtuman bussimatkapaketin onnistumiseksi tarvitsemme ravintoloitsijoita sekä

majoituspalveluita yleisölle. Yksityisen matkailijan on helpompi löytää nämä palvelut itsenäisesti, mutta suuremmalle ryhmälle palvelun löytäminen voi olla haastavaa kesäkauden ruuhkan vuoksi. Talviaikana palveluita ei juurikaan ole, jolloin palveluiden saaminen yleisölle (myös yksityismatkailijoille) voi olla äärimmäisen hankalaa.

Tavoite on kuitenkin saada molempina aikoina palvelut pelaamaan.

Palveluongelma saadaan ratkaistua osoittamalla palveluntarjoajille yleisön kiinnostuksen määrä Taidereittiä kohtaan. Lisäksi vahvat yhteistyökumppanit esimerkiksi Turku Touring, Taiteen edistämiskeskus, oppilaitokset sekä yksittäiset yritykset, joiden profiiliin Taidereittiin sijoittaminen sopii, voivat olla riittävä vakuus palveluntarjoajalle lähteä mukaan. Lisäksi asiakaskyselyillä voidaan vakuuttaa palveluita ja yhteistyötahoja yleisön kiinnostuksesta Taidereittiä kohtaan.

Toinen suuri riski Taidereitille on talviajan tienhuolto. Saaristossa liikennettä on myös talviaikana, mutta tiet ovat silti liukkaita ja vaarallisia. Sää vaikuttaa sekä tapahtumiin että teoksiin Taidereitin varrella. Sääolosuhteiden vuoksi on aina vaara, että matkailijat vetäytyvät eivätkä lähde kiertämään Taidereittiä. Tämä olisi vahingollista koko Taidereitin tarjonnalle, mutta riittävällä tiedotuksella voidaan vähentää ihmiskatoa sääolosuhteista huolimatta. Riittävällä tiedotuksella voidaan kertoa matkailijoille riittävästä ajanvarauksesta matkalle, kehottaa varovaisuuteen teillä ja tiedottaa tiehuoltoa matkailijoiden läsnäolosta Taidereitin alueilla.

Taidereitille on olemassa myös taloudellinen riski, mikäli riittävää rahoitusta ei saada. Riittävän hyvällä ja selkeällä hakemuksella rahoituksen saaminen ei pitäisi saaristossa olla hankalaa. Saaristossa rahoitukselle ei ole suurta kilpailua, kun verrataan esimerkiksi Turkuun.

TAIDEREITIN LAADUNVARMISTAMINEN

Projektin raportointi

Taidereitin tekemisestä tullaan kirjoittamaan jatkuvaa projektipäiväkirjaa, jolloin voidaan verrata aina kuinka ennen on tehty. Tavoite jatkuvassa päiväkirjan pitämisessä on luoda tietokantaa, jonka pohjalta toimintaa voidaan kehittää eteenpäin jatkuvasti.

Jokaisen tapahtuman jälkeen tehdään tapahtumaraportti sekä kehityssuunnitelma. Jokaisen vuoden päätteeksi tehdään raportti koko vuoden onnistumisista sekä epäonnistumisista ja suunnitellaan uutta toimintaa sekä kehitystyötä laadun parantamiseksi.

Projektin ohjaus- ja asiantuntijaryhmän kokoukset

Taidereitti toteutetaan Taiteilijaverkoston toiminnan alla ja Taiteilijaverkoston ydintyöryhmä kokoontuu tasaisin väliajoin keskustelemaan projektin etenemisestä sekä jatkosuunnitelmasta.

Taidereitin sisällöllinen laatu varmistetaan ammattitaitoisella työryhmällä. Tämä tarkoittaa sitä, että taiteellisen sisällön arviointiin tullaan osoittamaan kuraattorin pätevyyden omaava henkilö tai järjestö. Turun taiteilijaseura tulee todennäköisesti olemaan taiteellista sisältöä (ympäristötaide reitin varrella) kuratoiva taho. Taidereitin laadunvarmistukselle on tärkeää pitää huolta, että riittävän pätevyyden omaava henkilö vastaa tietyistä alueista. Esimerkiksi markkinointiin ja tiedottamiseen tullaan hakemaan siihen sopiva henkilö.

Projektin etenemistä tullaan raportoimaan Korpoström Saaristokeskuksen johtokunnalle heidän toivominsa aikavälein.

Projektin dokumentoinnin hallinta

Kaikki Taidereitin tuotantoon liittyvät dokumentit tullaan tallentamaan sille osoitettuun pilvipalveluun (esimerkiksi Google Drive). Taloudellisiin asiakirjoihin pääsy rajataan ydintyöryhmälle, mutta esimerkiksi raportointi ja kokouspöytäkirjat tullaan jakamaan kaikkien projektin parissa työskentelevien kanssa (Ei taiteilijat ellei kuulu ydintyöryhmään).

Kaikki dokumentit tallennetaan myös ulkoiselle kovalevylle ja tarpeen vaatiessa tulostetaan paperitulosteelle säilyttämistä varten.

TOIMINNAN arviointi

Taidereittiä tullaan arvioimaan työryhmän sisäisten raporttien avulla sekä avoimien keskusteluiden avulla koko Taidereitin työryhmän kesken. Lisäksi Taidereitin osalta ennen ja jälkeen jokaista tapahtumaa tehdään sähköinen kysely sekä kuluttajille että taiteilijoille. Taiteilijoilta pyritään saamaan heidän työtään helpottavia kehitysehdotuksia Taidereittiin liittyen ja kuluttajilta haetaan toiveita Taidereitin matkailumukavuuden parantamiseksi.

Arviointia tehdään myös työryhmän sisäisesti. Työryhmä arvioi omaa työtään ja saa antaa avoimesti palautetta reitin kehittämiseksi.

LIITE 4

Haastattelukysymykset ovat viitteellisiä keskustelunaiheita ja toimivat raameina haastattelulle. Kysymysten muotoilu sekä järjestys vaihtelee haastattelusta riippuen. Kyseessä on osittain strukturoitu haastattelu, jonka ydinajatuksena on saada vastauksia alla oleviin kysymyksiin, mutta herätellä myös muita keskustelunaiheita sekä nostaa uusia asioita pohdittavaksi.

- Kerro itsestäsi, taustoistasi sekä työstäsi taiteilijana? (Mikä taiteilijaseura, missä kouluttautunut yms.)

- Millaista on työskennellä saaristossa taiteilijana?

o Millaisia vahvuuksia saaristolla työympäristönä on taiteilijan työtä ja näkyvyyttä ajatellen?

o Mitkä asiat saaristossa antavat taiteilijan työlle eniten?

o Mikä tekee saaristossa työskentelystä haastavaa? Mitkä asiat vaikeuttavat työskentelyä tai vaativat enemmän työtä verrattuna esim. kaupungissa työskentelyyn?

- Millaisissa projekteissa/hankkeissa olet ollut mukana saaristossa? Millaisina koit ne? Miksi?

o Mitkä projektit palvelivat mielestäsi saaristossa työskentelevää taiteilijaa parhaiten? Miksi?

o (CAA, AIA) Mitkä olivat parhaita puolia näissä projekteissa?

- Millaisia asioita olisit kuvaamiesi projektien järjestelyissä tehnyt toisin? Mitkä asiat olivat selkeitä vahvuuksia?

- Mitkä projektit hyödyttivät mielestäsi saariston taiteilijoita kollektiivisella tasolla ja miksi?

- Millaisissa projekteissa/hankkeissa voisit ajatella olevasi mukana lähitulevaisuudessa? Minkä tyyppisiä projekteja/hankkeita toivoisit saaristoon jatkossa?

- Millaiset projektit auttaisivat saaristossa työskentelevää taiteilijaa parhaiten? Miksi?

- Mitä mieltä olet Turun saariston ympärivuotisuudesta? Millaista potentiaalia näet saariston ympärivuotuisen toiminnan lisääntymisestä? Entä millaisia haasteita tai uhkia näet ympärivuotisen toiminnan lisääntymisessä? (Puhutaan projekteista, hankkeista yms. visuaalisten taiteiden kentällä)

PROJEKTIN TAIDEREITTI ESITTELY:

Saariston taidereengasreitti (työnimi)

Saaristoon luotaisiin taidematkailukohteena saariston taidereitti. (TAIDEREITTI KONSEPTIN

ESITTELY LYHYESTI)

Ensimmäinen taiderengasreitti toteutettaisiin yhteistyössä Konstrundanin kanssa vuonna 2017 Suomen 100-vuotisjuhlan osana. Taiderengasreitti jäisi tämän jälkeen elämään ympärivuotisena taidematkailukohteena saaristoon.

Taiderengasreitti tulee keskittymään eteläiseen saaristoon (Kemiön kunta ja Paraisten saaristokaupunki)

- Miltä tämä projekti sinusta taiteilijana kuulostaa? Miksi?
 - Mitä toivoisit hyötyväsi projektista taiteilijana? Mikä saisi sinut lähtemään siihen mukaan?
 - Mitkä asiat koet uhkana taidereittiä jos ajatellaan työtäsi saaristossa?
 - Mitkä asiat saattaisivat olla Taidereitin toteutukselle haasteellisia?
 - Millaisia ehdotuksia sinulla olisi taidereitin toteutukseen liittyen? Entä sisältöön?
- Siirrytään seuraavaan konseptiin. (Tämän voi nostaa esille jo aikaisemmassa vaiheessa saariston haasteista keskusteltaessa.)

-TAITEILIJAVERKOSTO- KONSEPTIN ESITTELY-

- Miltä edellä esitelty idea mielestäsi kuulostaa? Millaisia ajatuksia se herättää? Miksi?
- Mitä toiminnanperustaminen sinulle taiteilijana merkitsisi? Miksi?
- Mikäli toimintaa perustettaisiin, millaisia asioita toivoisit sen toiminnalta edellä esiteltyjen lisäksi?
- Millaisia ajatuksia tämä haastattelu herätti? Millaisia asioita sinulle tulee mieleen?
- Muita vinkkejä kuvataiteiden kentällä oppariaan tekeväälle tuottajalle?

Kiitos paljon!